

Revolució? Vinga, home! Bar- barie, i gràcies!

UNA "REVOLUCIO" MES

Contra terbolesa, netedat

Una «revolució» més i una de menys. Perquè està vist que això de les revoltes anarquistes, a Espanya, té la seriosa periodicitat dels règims ciclònics o de les quatre estacions de l'anyada. Sovint hem fantasiat que, així com l'home primitiu sacrificava uns quants cops l'any unes víctimes humanes als seus ídols, també el caos ibèric té, per ara, els seus Molocs àvids de la ferum d'holocaustes humans. I de la mateixa manera que, a còpia de sacrificis nefands, l'home entrellucà la possibilitat de servir

per una banda, i, per l'altra, sucant dintre l'anarquisme. Té la mà dreta i l'esquerra lligades, l'una pels monarcoïdes i l'altra pels faistes, i no és prou enèrgica per sortir-se de la política de l'anar tirant, a la Dato, o a la Bergamín; algun dels seus homes arriba, com qui diu molt, a un Romanones. No té gens d'estrany que ara el seu home sigui l'Alba.

Doncs bé. Això ha fracassat i l'únic valor que s'aguanta encara i que pot fer cara a l'anarquia i al feixisme, encara és la po-

De Dijous — — a Dijous

Per iniciativa del Sindicat de Llibreters francès, una periodista ha fet recentment una enquesta: el setmanari literari perjudica el llibre? A Barcelona són prou conegudes la majoria de publicacions abudides, que compten amb un públic força important. Podem, doncs, establir-nos de descriure'ls massa detalladament. Aquests setmanaris són acusats, d'una banda, d'afalagar la superficialitat i la peresa mental contemporània; d'altra banda, de manllevar al llibre els autors, els temes, el prestigi, i donar-ho a un preu ínfim, i en canvi, fan ben poc en favor del llibre.

La conclusió d'aquesta enquesta gairebé ha coincidit amb l'atorgació dels premis literaris anuals: Renaudot, Fémina, Goncourt, Interallié..., que sempre susciten una gran curiositat, unes quantes polemiques més o menys correctes o més o menys agres, alguns incidents, i, finalment, fan vendre força exemplars, dels llibres premiats i dels que es diuen injustament preterits.

I tot això passa en una època en què l'atenció pública està distreta o preocupada per altres qüestions: l'equilibri pressupostari, els nous impostos, les vertiginoses crisis ministerials, la loteria amb tot el seu atractiu de la novel·la...

Es clar que els editors es queixen de la crisi, de la mala marxa dels negocis (i aquesta enquesta té molt a veure amb aquests plans); però així i tot la cosa literària encara interessa bon nombre de persones, es parla i es discuteix de llibres i de premis i de qüestions literàries. Hi ha crisi, però no s'ha arribat encara al marasme, que és, ben clar es veu, la situació a què hem arribat nosaltres.

També hi ha crisi teatral; però mireu els diaris i les revistes, i, guardant totes les distàncies que calgui, compareu.

Ara mateix, estem a punt de no tenir cap escena catalana... Però això és molt complex i més val no tocar-ho havent-ho de fer breument. (Aquest article no pot passar de les vuitanta-nou ratlles.)

Ara mateix, són a punt de concedir-se els tres premis importants de la nostra vida literària: el Crexells, el Folguera i l'Iglésies. Fora dels autors que hi concorren, dels jurats i d'una dotzena de persones més, ningú no es recorda que tals premis existissin i llur atorgació s'escaigui ara aviat. Direu: les eleccions, les vagues, la «revolució» d'aquests dies. Bé, i la resta de l'any? Doncs, la resta de l'any, el safarideig polític, els escàndols municipals, les poca-soltes del partit governant, en una paraula: la política més tronada i més baixa de sostre que es pugui trobar en cap país.

Hom constata — ja se n'havia adonat feia temps — que tot aquell interès per les activitats espirituals que existia anys enrera, era purament fictici, era una forma de protesta contra la dictadura i prou. Era, exactament, una forma d'esbravar-se com la desmesurada afició al futbol amb què coexistia. I que, com ella, ha minvat tant que gairebé s'ha fos del tot.

Això no és cap descobriment, sinó que fa temps que ha estat notat. S'esperava que passada la bullida del canvi de règim i de nova estructuració del país, les activitats espirituals rependrien llur vitalitat. I encara ho estem esperant. I potser ho haurem d'esperar per força temps més. Perquè encara no ens trobem en aquell període en què ja s'han sedimentat les terboleses dels temps de transició. Encara no som a l'època d'estructuració, de construcció. I al pas que anem, no hi arribarem mai. En una paraula: la presència de l'Esquerra als llocs de govern és un obstacle per a la normalització de les coses. Més encara, no sols peca per omissió, sinó per acció, ja que contribueix efectivament a rebaixar encara més el to del país.

MIRADOR INDISCRET

De la vaga dd transports

La vaga de transports en comú que aquests dies s'ha acabat per inanició, més encara que topades i accidents, ha produït escenes còmiques i algunes frases divertides. Reportem-ne un parell.

Una bona dona pregunta al cobrador d'un tramvia, abans d'enfilar-s'hi en una parada de la plaça de Catalunya:

—Que només va a la Travessera o arriba fins als Josepets?

—Pugi, senyora, pugi. Anem a la Travessera, però si hi ha quòrum arribarem als Josepets.

I, efectivament, aquell cotxe, previ plebiscit, aquella volta passà de la Travessera.

—Quan estàs per arribar a casa, ara que no hi ha tramvies? — preguntaven a un marrec.

—A peu, trenta minuts; xutant, vint.

El Noticiero, donant compte del primer atemptat amb líquids inflamables, comès contra un autobús, deia:

«Se ha pasado asimismo una comunicación al jefe superior de policía elogiando el rasgo del agente de vigilancia don Angel García, con motivo del intento de incendio de dicho autobús, el cual echó un abrigo encima del conductor del vehículo, logrando así que éste pereciera carbonizado.»

Parece se indemnizará al citado agente.»

Contradicció llibertària

En un paràgraf del manifest que la F. A. I. va llançar dissabte passat, donant ordres revolucionàries, es llegia:

«Queda abolida la moneda. Los Bancos quedarán custodiados por nuestras brigadas de acción, para efectuar el reparto de las riquezas...»

En què quedem? Hom podria repartir les riqueses de les mines, de les granges, etc., però repartir les riqueses dels Bancs quan la moneda ha estat abolida?

Un fet misteriós

A MIRADOR, confessem-ho lleialment, hem estat badant prop de cinc anys. En aquest prou llarg període, el nom d'En Casabó a penes si ha sortit un parell de vegades, i encara d'esquitlletes, en aquesta secció. Hem de disculpar-nos-en davant seu i davant dels nostres lectors, perquè En Casabó és un home capaç de proporcionar cada setmana matèria a un anecdotari que tingui molt de sottiler. A fi de rescabalar-nos, avui contarem una història de temps antics.

En Casabó encara no era cèlebre fora del veïnat, el qual estava una mica esverat: la part més benèvola el tenia per excèntric. Però tothom, sense excepció, blaslava amb duresa el tracte que En Casabó donava a dos gossos que tenia, els quals inspiraven una sincera compassió general.

Un bon dia, els dos gossos van aparèixer esclafats al pati de la casa on vivien ells i En Casabó. Ningú no va suposar que llur amo els hagués llançat per la galeria.

Les dues desgraciades bèsties, segons l'opinió unànime, s'havien suïcidat.

Història quasi jueva

El fet és recentíssim, però no és nou. Volem dir que de semblants se'n donen encara, i ara, després de les eleccions, potser una mica més que abans.

En un dispensari madrileny de la Creu Roja, entra un corredor d'especifics, a fer propaganda, sobretot d'un producte que porta, millor i a més bon preu que els similars estrangers, perquè el que ell ven és nacional.

—Es decir nacional — corregeix —, semi-

nacional, o pseudo extranjero. Es el único defecto que tiene: el de ser catalán.

El metge del dispensari, unitari furios, però ben educat, veu entre els practicants un de català, i talla l'oratória al corredor:

—Le advierto que el señor es catalán, y aquí nos honramos grandemente con su amistad.

El corredor, aleshores, s'acosta a l'al·ludit:

—Usted perdone — li diu —, pero no tenemos más remedio, si queremos vender algo... — i afegí a cau d'orella —: Sóc tan català com vos. Dissimuleu...

L'alcalde etern

Fins quan durarà l'estat d'alarma? El nostre admirable batlle, doctor Agudé, deu desitjar, a bon segur, que es prolongui tot el possible. Per una curiosa coincidència, el temps de duració de l'estat d'alarma serà, gairebé, el de duració del doctor Agudé a l'Alcaldia, car després es procedirà tot seguit a fer les eleccions municipals.

Un regidor del grup de L'Opinió, que té veritables ganes de sortir-se de la Casa Gran, feia, justament, dies enrera, aquest mateix comentari que reproduïm ara nosaltres.

I afegia, amb cara de pomes agres: —Jo ho tinc pronosticat. L'Agudé s'anirà eternitzant, per una causa o altra, a l'Alcaldia. L'arribarem a veure amb patilles, com En Rius i Tauler!

Pasqua abans de Rams

Obert ja el nou Parlament de la República, el diputat comunista senyor Bolívar es va afanyar a demanar la llibertat dels presos socials.

Als passadissos, després de la sessió, el diputat regionalista senyor Rahola sembla que li digué, amb sorna:

—Podia esperar almenys tres o quatre dies, home!

—Per què, tres o quatre dies? — Per donar temps a acabar de fer els presos.

Tot és aproximar-se

En les fotografies de la sessió de constitució de les noves Corts de la República, tothom ha pogut fixar-se que el senyor Pérez de Rozas ocupa l'escó de darrera mateix del seient del cap del Govern.

Un pas, i ja està!

Sorpresa més grosses ens reserva, indubtablement, el ferrouxisme.

Canvi de nom

Un ciutadà es presenta a recollir la seva cèdula a l'oficina corresponent.

El ciutadà no ha omplert la fulla d'empaddingament.

—Ací en té una — li diu l'empleat —. Ompli-la.

El ciutadà omple la fulla.

L'empleat llegeix: «Ferran Tala».

—Perdoni — observa el ciutadà —. Ja no es diu Ferran. Ara es diu Fivaller.

Tal com ens ho han contat...

Posició crítica

Aquesta darrera vegada que Valle-Inclán va passar per Barcelona, un amic seu aprofità l'avinentesa de trobar-lo per a preguntar-li sobre relacions comunes.

—Y Vighi, ¿qué tal?

—Zigue, como siempre, com zu crítica de arte. Por cierto que ha tenido una torticolis... Ez el único crítico que ha visto la Maja de Goya, de pie...

Un present oportú

Per bé que és un assistent assidu a la penya d'esquerrans que es forma al Cafè de la Rambla, ningú no ignora que l'alcalde de Valls, senyor Pairo, és un pagès dels d'origen més autèntic. I diem d'origen, perquè el senyor Pairo d'ençà que fa d'alcalde de Valls no s'ha atansat al camp a no ésser per a contemplar la destroça que feren a les seves plantes uns desconeguts que hom suposa rabassaires.

Amb motiu de les pròximes i ajornades eleccions municipals, el senyor Pairo no va en candidatura. Això vol dir que ha d'abandonar l'alcaldia de Valls i probablement s'haurà de reintegrar a les feines del camp. Així ho devia considerar algú, ja que no fa gaire temps va rebre d'un donant anònim un present ben significatiu. Consistia en un cistell dels que porten penjat al braç els pagesos que van a treballar al camp. A dins hi havia mitja lliura d'arròs, un tall de botifarra, un de cansalada, una figueta d'oli, safra, canyella, etc. Es a dir, tots els ingredients per a fer-se la minestra.

Hom dubta que el que aviat serà alcalde de Valls, arribi a poder-se acostumar de nou als hàbits antics.

Aquests comunistes!...

L'altre dia, en una penya del Cafè de la Rambla es sostenia una conversa animadíssima sobre comunisme.

Un dels més entusiastes partidaris de les doctrines de Lenin era el jove pintor granollerí Francesc Serra, que cada vegada que volien tirar-li aigua al vi, contestava abrindat:

—Res, res, els camps estan ben delimitats: o burgesia o proletariat... etc., etc., i seguia pel camí de la lluita de classes.

—Sí, però — contestava un altre — el dia que els comunistes haguessin de sortir al carrer amb el fusell a les mans...

—Alto! — contestava En Serra, més atemperat —. Personalment no em sento tan valent per agafar un fusell... però faria d'infermera.

Una escena d'aquests dies a Barcelona

els déus amb ritus més dolços, dia vindrà que les masses de la Península es convenceran de la lletor d'aquestes orgies salvatges que, sota el nom de «revolucions» profanen la nostra vida pública. Per ara, és cert, sembla molt llunyedà aquest dia. Però cada dia ens hi acostem. I si és inevitable que l'experiència del dolor eduqui les nostres masses, cada cop que una nova catàstrofe colpeix tot el cos social, a través de la indignació i de l'horror que ens inspira, no volem deixar de veure-hi la seva partícula d'esperança. Una «revolució» de menys... una altra... Quin dia, Senyor, serà el definitiu, l'últim?

Si cada sofriment ens ha d'aportar un coneixement, el que acabem de passar ens en duu tota una pila. Mai no s'havia vist tan clar com la indecisió en l'exercici de l'autoritat pot ésser una clau de malvestats molt més nombroses de les que hom volia estalviar amb una blanquicia sense solta. Quan tots els principals complicats en l'afar del 8 de gener foren posats en llibertat «provisional» (és un dir), sota la irrisòria fiança de set mil pessetes, ja vegèrem que la insensatesa que dictà la mesura seria fecunda en crims i violències. Perquè els pobres polítics que concebien aquelles il·lusòries esperances de convertir els enemics de la societat afalgant-los i adulant-los, no saben fins a quin punt la persona adulada, tot i acceptant el favor, menysprea la persona que l'hi atorga. Sap del cert que no és mai per amor, sinó per un temor ridícul, que un governant fa el joc dels enemics de la societat. Saben, a més, que el polític que els dóna la llibertat es pensa que és creditor d'una gratitud i, llavors, damunt les pretensions vexatòries, s'adonen, finalment, del punt flac dels demagogs i embolcaires de la cosa pública.

El gust per la xerrameca i la inacció. Adhuc si l'anarquista és de bona fe, i tots els més tarats en temen encara una mica, veient la vilesa d'aquell home públic o dignitari es confirmen més i més en aquella opinió pejorativa de l'Estat i els que el manegen; hom s'encarrega de donar-los arguments, per un mal entès maquiavelisme, ben candorós per cert.

Finalment, la impunitat dels criminals és l'escola més segura del crim. Tota política basada en l'impunitisme, sota les aparences de clemència, és una mera complicitat disfressada i, per tant, més perillosa que el crim. Si l'odi és el pare del criminal, la demència, molt sovint, n'és la mare que el porta amagat i protegit dins les entranyes, fins que sigui prou fort per eixir a la llum pública.

Una altra experiència més concreta que hem guanyat és de veure com n'era d'equivocat el convenciment de molts que es pensaven que bastava substituir al govern de la República uns partits republicans per d'altres no tan netament republicans i ja teníem segur l'ordre i la prosperitat ciutadana.

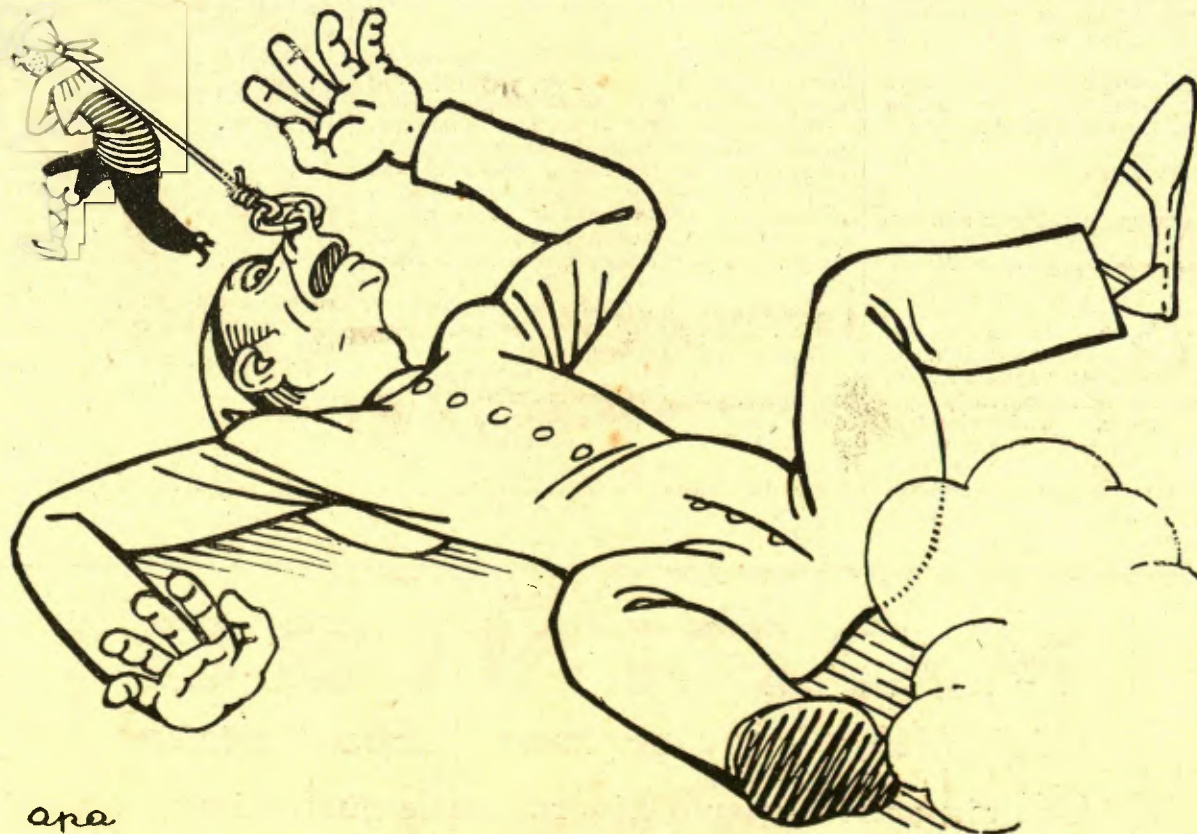
Sense voler personalitzar i salvant el respecte de certes persones, ben poques, hem de confessar que els esdeveniments que ara glossem són una prova terrible en contra les capacitats de govern del partit radical. Aquesta força, datada de la monarquia, no té l'esperit dels nous temps, fa pena de veure-la convertida en joguina de les dretes,

lítica republicana de govern, austera, neta, justa i seca. Una cosa per l'estil del que volen dir aquells homes del poble, que no saben de diluir els seus pensaments en conceptes analítics, i que diuen: «Això no hauria passat manant l'Azaña!»

En aquest cas, el nom de l'home és el de menys. Resta l'esperit, el desig d'una força nova, genuïnament republicana, que no portí cataplasmes ni crosses.

Només un govern netament republicà pot arribar a extingir, no temporalment, sinó d'arrel, el mal d'aquest primitiu anarquisme ibèric. Llibertat absoluta per a les idees, i mà dura per als que tenint un règim de llibertat que permet totes les evolucions que desitja la massa, es volen imposar per sistemes de banditatge.

Però si aquest segon extrem és essencial per a la pau ciutadana, pensem que manca de valor si no es té en compte el primer. Totes les revoltes que hi ha hagut en època republicana no són sinó les darreres estremituds d'un anarquisme creat a l'ombra de la monarquia. La dictadura no va fer sinó dissimular aquest mal crònic d'Espanya, que tenia la seva força en l'aparença de lluitar per la llibertat. Després de dos anys de república, a Catalunya almenys, l'organització anarquista ha perdut completament el seu prestigi. Si no, vegeu de quina manera ha respost la massa obrera ara i abans. I és que solament amb una completa llibertat d'idees s'eliminen del tot les que no tenen raó d'existir. No és doncs exagerat dir que el pitjor enemic dels revoltosos d'aquests dies és la llibertat. Un nou estat de força actualment no tindria altra virtut que fer reviure l'anarquisme, que podria tornar a emparar-se per a les seves gestes, en els principis trepitjats de la llibertat.

ana

L'OBRER CATALÀ
Tanmateix ja és massa gran!

A la pàg. 3: Obertura de Corts a Madrid
La nova política espanyola i Catalunya, per Fermi Vergés.

A la pàg. 8: Un enterviu frustrad. L'estada de Falla a Barcelona, per J. Cabré i Oliva

Qui paga, mana?

Sembla que la *Concentració Espanyola*, després de la victòria electoral de les dretes, torna a donar senyals de vida.

Es curiós de recordar els mitings que aquests quatre gats metecs van intentar donar quan l'Estatut de Catalunya.

L'orador, davant les contínues interrupcions de què era objecte, fent una transició en el seu parlament, deia:

— *Aquellos que no estén conformes con nuestro pensamiento, deben salir de la sala inmediatamente.*

— El qui ha de sortir, ets tu — contestava una veu del públic.

— *A ver —* deia l'orador, continuant el diàleg — *¿Quién paga el alquiler del local?*

Advertència paternal

En un altre miting de la mateixa *Concentració Espanyola*, el primer orador va adreçar-se al públic amb aquestes paraules:

— *Sabemos que hay en el local elementos perturbadores. Pero les advertimos paternalmente que vayan con cuidado, pues hoy, después de nuestras reiteradas advertencias hechas en actos anteriores, no estamos dispuestos a consentirlo y no duden que hoy se la van a cargar.*

Aquestes paraules van provocar el primer escàndol del dia...

L'esperat èxit

Una altra vegada, després d'haver la policia expulsat els *elementos perturbadores*, el miting dels quatre gats metecs va poder continuar sense més alteracions ni incidències.

A la sala, hi havia asseguts comodament una dotzena de policies i set o vuit ciutadans més (aquests, parents llunyans dels oradors que debutaven).

Radiofonia

Ràdio Badalona tot sovint dona programes a base d'autors locals. Hi ha dos autors badalonins que, pel que es veu, són els qui tenen més èxit. Es diuen, l'un Ramon Morros Ribalta, i l'altre Joaquim Morros Cuixart.

El *speaker* anuncia:

— *Avui, a tal hora, radiarem el diàleg còmic del celebrat autor badaloní (i aquí anomena un dels dos autors sobresortits).*

El radiofoni, dona mitja volta al dial del receptor, i murmura:

— *Aquesta estació sempre està de Morros!*

Un nou estil de crítica musical

Fins ara el crític musical es veia obligat a parlar del concertista, de la música executada i del que passava dins la sala de concerts.

Però, recentment, el cronista de la *Vida de Societat de La Vanguardia* ha trobat una nova fórmula que li permet de fer la crítica dels concerts sense entrar a la sala i quedant-se al carrer.

Heus ací una mostra:

«Aunque la falta de tranvías no afectaba grandemente a dicha sala de conciertos, pues ésta se halla fuera de los numerosos trayectos de dichos vehículos, y por otra parte, casi todo el mundo llega allí en coche, como lo demuestra el hecho de estar siempre atestados de autos los alrededores del «Palau» durante los conciertos de la Asociación, no obstante parecía que esta circunstancia de la falta de tranvías, unido a lo desapacible del tiempo, podía influir en el ánimo de muchas personas para resistirse a salir de casa...»

Ni que decir que el concierto gustó mucho.

Els mallorquins per adopció

A Mallorca per tota la vida. Heus ací el programa de molts — força més dels que la majoria dels mallorquins sospiten — jueus alemanys que hi desembarquen. El país és bo. La infiltració s'accentua cada dia més. N'hi ha que tenen un do singular d'aprendre idiomes, i alguns ja parlen el mallorquí i fins l'escriuen i tot. Uns intenten establir-se de metge o d'advocat. Altres, de més reduït bagatge intel·lectual, s'avenen a tot. N'hi ha que fan la competència a les minyones de servei, altres fan de pagès o de

horari; l'única excepció és l'hora d'aixecarse del llit; aleshores la *guele de bois* només permet *Salt Fruit*.

No la vull pas equiparar amb l'anterior; aquesta és una bona senyora i que frueix de força consideració. Actualment negocia en objectes artístics que compra en pessetes i ven en dòlars. És molt popular degut a haver estat estrella de cinema i la muller de Rodolfo Valentino. És la Natatxa Ram-

divertidíssimes, de gran emoció i tot. En un cap d'illa en vaig trobar un que devorava un llibre que em va semblar prou voluminós pel títol que es podia llegir a la coberta: *L'únic relat veridic i fidel de la partida que sostingueren Tal i Tal* (nom de dos campions) en el *Campionat de Bridge del País de Gales*.

En un altre indret prop de Formentor hi havia un senyor que durant un mes seguit es dedicava, dia darrera dia, a la lectura i traducció d'un llibre escrit per una mena d'abadessa japonesa que, a finals del segle passat, havia fundat una mena de sub-religió que ara tenia més de cent adeptes. Veient que es dedicava a feines tan transcendents, fins el van pendre per espia.

No sé si les senyores londinenques són més propenses que els homes a l'artrisme, però el cert és que a Mallorca és més copios el cens femení de la colònia anglesa, i igual ocorre amb la nordamericana. Adhuc cada temporada d'hivern hi fa cap un pintor especialista a retratar-les. És molt sollicitat, perquè corre la fama que, sense negligir la semblança, les rejuveneix equitativament de tot arreu. Una de les coses més celebrades dels retrats d'aquest pintor són les mans. Ha trobat un tipus de mans, sempre les mateixes, molt del gust de la clientela. Sempre són iguals; m'han dit que són les del propi pintor, que se les autoretrata.

Moltes d'aquestes senyores frisen per l'aventura. Voldrien trobar un torero a cada porta. N'hi ha que s'han hagut d'accontentar raptant un xofer de taxi: una excursió a les Coves, un petit desmai pel camí... Després, l'endemà mateix si voleu, el xofer les saluda solfícit. Se'l miren per sobre l'espatlla amb un posat enravenat dintre la millor tradició senyorial i puritana.

GLÒRIA I HONOR AL «TYPICAL»

Hi ha una minoria de residents que se'n podria anomenar super-rics. Com és natural, acostumen a ésser nordamericans. Van darrera de tot el que és típic que és una delícia. Es tota una sort per als mallorquins. Els argenters palmesans, que travessaven una aguda crisi, han tret, com es diu vulgarment, faves d'olla. La debilitat

Esperant el foraster

repartidors de llet. Un modest corrent, diguem-ne sionista, s'ha dirigit vers Mallorca com una altra terra de promissió. Darrerament es feien gestions per comprar uns terrenys a Santa Ponça, la millor finca de les Balears, llocs dels més verges d'estrangerització que encara queden, per a edificar-hi dues mil cases, una ciutat de debò per als jueus alemanys benestants.

A Mallorca per passar l'hivern. Aquest altre programa és per a ús d'anglesos o nordamericans, més sovint nordamericans, que arriben a l'illa directament des de Nova York, acompanyades de servei, gossos, cavalls, automòbils i *gigolos*, sense que es sapiga si hi romandran mesos o si l'endemà l'humor capritxós farà que en pocs minuts es facin fer les disset maletes i se'n tornin.

bova, però tothom l'anomena familiarment Natatxa. És una mica espiritista i contén que un dia aconseguí comunicar amb l'esperit de Rudy. Estigueren xerrant una estoneta. Això li valgué que l'anterior company seu — l'actual és espanyol —, gelós de mena, l'empaités per la casa amb un punyal florentí autèntic que estava en venda.

En el ram masculí hi ha figures carregades de fama; hi ha *gigolos* molt importants i esportius, que porten cotxes magnífics i braçalets de cadeneta; posem per cas, un de conegudíssim al Ritz de París, propietari d'un sumptuós *Delage*.

FLUX I REFLUX DE BABILONISME

Tot això, però, tot just acabat de néixer, es va acabat. A Mallorca no hi ha gaire terreny abonat per a l'arrelament d'aquestes plantes exòtiques. Fa cosa d'un any no hi havia més que un cabaret; ara ja n'hi ha dos o tres de tancats per fallida comercial. Em fa l'efecte que això vol dir alguna cosa.

Semblantment, fa poc hi anà i és d'esperar que dintre poc desapareixerà, almenys en l'actual grau, una altra mena de clientela. Després dels traficants, són els primers que han estat atacats governativament. Es tracta de gent d'aficions de si escandaloses, però en general poc amiga d'exterioritzar-les. I a Mallorca no transcendien pas gaire degut al fet de tractar-se — aquest passat estiu — del bo i millor del món en aquest ram. La veritable *high life* del tercer sexe, milionaris i fins i tot gent més culta que la dels altres sectors turístics. Llur seu varia a intermitències irregulars. Unes temporades en era el Caire; darrerament, un dels punts més turístics del golf de Nàpols, l'illa de Capri, a l'ombra del vell Vesubi. La darrera temporada, Mallorca ha meregut llur elecció. Lords anglesos, artistes francesos, rics de l'Europa central hi feren cap. Tots es trobaven i tots es coneixien. Sojornaven tranquils, amb una pau i harmonia encantadores. Aprofitant la proximitat, alguns d'ells volgueren conèixer el barri xinès barceloní; retornaren fastiguejats. Encara hi ha classes, dintre unes mateixes desviacions.

Un dia, el governador va expulsar-ne dos o tres de prou significats. Llurs companys acudiren a acomiadar-los en nodrit grupet, agitant des de la punta de l'escollera, incansablement, mocadors amples i virolats. Això els delatà, i l'endemà eren ells els expulsats. Aquesta vegada, a llur partida no assistí cap grupet ni cap individu; només allà al lluny, per allí el vessant del Castell de Bellver, es podia veure en un terrat com volejava un gran llençol, al qual els expedicionaris embarcats cap a Marsella adreçaven llurs mirades xopes de recança.

LA LLAVOR ESTRANGERA SEMBRADA ARRUU DE L'ILLA

El Terreno és on hi ha la major concentració d'estrangers; però els turistes, residents o no, estan escampats arreu de l'illa.

A qualsevol hora del matí, pels mercats, podreu admirar anglo-saxons respectabilíssims, d'indumentària més o menys colonial, i penjat al braç un cabàs o senalló de la compra més primari que el que carreteja per la Boqueria qualsevol pubilla del Baix Aragó. Llestos del mercat, se'n van, d'aquella mateixa manera i ben proveïts, a la barberia o a la terrassa del bar més de moda i més elegant.

Erraria qui cregués que pel fet d'anar al mercat amb un cabasset sota el braç, aquests correctes i distingits senyors s'esmercen en altres tasques. No; ja no en fan cap més en tot el dia. Tot ell és dedicat a una vida contemplativa que marxa al compàs de les lentes bocades que treuen de la pipa. També llegeixen. Ells deuen trobar llurs lectures

Dos mons oposats

de les estrangeres riques són les joies antigues i d'una manera molt especial les de pàgesa mallorquina. A Manacor treballa com mai una fàbrica de perles imitació. A base del *typical* es fan molts bons i sanejats negocis.

Molts d'aquests milionaris, encara que hi vagin per una temporada, seguint el pendent de la seva cultura, que els emmena directament cap a tot el típic, es creuen obligats a comprar o a arrendar una casa senyorial de camp, *Majorcan house and garden*, mallorquina dels fonaments a la teulada. Hi ha una colla d'agències mig estrangeres que fan uns bonics negocis amb aquestes transaccions.

Per aquest procediment moltes cases nobles i senyorials de Mallorca, llars de llinatges del temps de la Reconquesta, van a parar a mans d'uns senyors de Birmingham o de Chicago. Als mallorquins això els fa certa pena. Es clar que cobren en lliures o en dòlars; però són ja tantes aquestes cases! Sa Taulera, Raxa, Son Vich, Canet, etc. Els nous propietaris ho deixen intacte; tot lamentant-se de la manca de confort, hi installen bany i, si és possible, calefacció central.

I sigui el que sigui el motiu pel qual han adquirit la finca, es passen la temporada organitzant festes i *parties* de tota varietat, *week ends* coelctius i sopars monumentals. No és res de l'altre món que es gastin quatre o cinc mil duros en una festa.

Molt de tard en tard, alguna família noble palmesana es veu obligada a assistir a una d'aquestes *parties*. A les senyores els fa tanta gràcia com tirar-se de cap a mar; les que hi pateixen més són les que han constituït família: quan fumen, estosseguen, quan beuen els espurnegen els ulls i s'en-nueguen.

Però l'exposició d'aquests aspectes — els darrers de què parlarem — que ara anàvem a iniciar, ja no cap en aquest reportatge.

CARLES SENTIS

(*) Vegi's MIRADOR, números 246, 248, 249 i 253.

Pamplona. — Una de les concentracions reaccionàries més fines que hi ha a Espanya, és Pamplona. Aneu a saber si tot aquest punt de gràcia, de civilització i de delicadesa que es respira dins de l'aire de Pamplona, ve precisament del fet que a Navarra s'han sabut posar d'acord d'una manera perfecta tots els records arnats d'un carlisme pintoresc, trepidant i decoratiu, tots els ossos episcopals que jeuen dins de les tombes i tots els grans de rosari que relliquen entre els dits de la burgesia masculina i femenina, amb els anyells i els tocins que es rosteixen a la cuina de la Marcela.

Pamplona és la resultat del paisatge fresc i endreçat de Navarra. Venint de la crosta cadavèrica i desolada d'Aragó, Navarra us ofereix les primeres fulles d'ensiam, els primers sarments de vinya, la primera èpica vibració d'un roure despectiu o d'un faig vaporós. Les cases dels pobles navarresos són grans i són de pedra; llurs parets ocupen als ulls del pelegrí els escuts nobiliaris més plens d'àligues, d'estrelles, de llops i de bruixes que es conserven al món. Al costat d'aquests escuts de pedra picada, com a característica tan acusada del país, només podríem situar-hi les carretes de bous. Aquests bous ja no els abandonareu en tot el país basc fins arribar al mar. Tenen les parelles bovines un aire fresc, una pell neta i una cua pentinada, i fins com una punta d'hiusió en el fons dels ulls.

A Pamplona he tingut el gust d'anar rosegant una mica d'història pels carrers vells i per les esglésies, perquè Navarra és un país carregadíssim, injectat i congestionat d'història; jo crec que és per això que els navarresos es miren així una mica per sota el nas els homes de Guipúscoa o de Biscaia, perquè ells, encara que no tinguin un paisatge tan verd, ni tants bancs, ni tantes indústries, tenen enterrats a la catedral els ossos d'un bé de Déu de reis, estrepitosament reumàtics, cruels i enamoradissos, que varen anar pintant i repintant d'història totes les pedres del país. Navarra, que és una petita clapa de civilització en el mapa incoherent i deslloriat d'Espanya, té, però, una història desproporcionada a les seves dimensions. El carlisme va esclatar d'una manera exaltada per aquests camps, i les canònades del carlisme encara vibren en el cor d'unes noies tendres que surten de missa com una ramada de perdus, i en la llengua d'aquests canonges que canten desesperats a primera hora de la tarda enmig de la digestió grisa i ploranera del paisatge.

M'han ensenyat un museu etnogràfic a Pamplona, i més que etnografia, he vist les boines, les camises, els mitjons, les proclames i els autògrafs dels pretendents a la corona espanyola, els quals eren anomenats Carles V i Carles VII per llurs partidaris. Sembla que no pugui ésser, però a Pamplona aquestes boines vermelles visitades per les armes encara fan un cert efecte i fan tremolar d'emoció uns homes com un Sant Pau.

Al Casino de Pamplona, aquesta història i aquesta reacció del país topen per les parets, fins a concentrar-se en unes butaques de roure i de vellut vermell, pentinades a la moda de 1887, en el verd dels billars i en les pucetes simètriques i lluentes de les fitxes de dòmino. Entre aquest vellut i aquesta pompa gastada del casino agonitza la veu d'un socialista derrotat, i s'imposen les galtes vermelles del catolicisme de Navarra que ha triomfat d'una manera absoluta, i ara s'ajueu damunt del vellut decrepít de les butaques amb l'estómac tumultuós dels anyells rostits i del vi negre, que són els agents secrets que té Navarra per comunicar-se amb el seu antic i escanyat paganisme. La reacció llença bocades de fum per esborrar una mica i fer menys cantelludes les converses. Al Casino de Pamplona hi ha molts que creuen que només amb una mica de tribunal del Sant Ofici podran trobar tot el gust a aquest formatge del Roncal, tan històric, tan dur i tan picant, que quan un home com jo intenta rosegat-lo, el troba tan bo i tan intens, que li fa l'efecte que està rosegant trossos de sepulcre.

Jo tinc el gust de partir-me el diàleg amb un home heroic, irreductible nedador i sempre a punt de naufragi dins d'aquest mar d'història, d'ossos, de sospirs de jesuïta i d'anyells rostits. El meu amic és el materialista de Pamplona, i té por que d'un moment a l'altre li engeguin la fura i el cacin dins del cau.

Pio Baroja ha pescat pel país basc aquestes figures solitàries, inconformistes amb el tarannà i els ciris de l'ambient. El meu amic de Pamplona és un d'aquests productes autèntics que es crien en les zones de gran reacció i es van enverinant amb un ateisme àcid i amb un positivisme sense cap solució.

El materialista de Pamplona té unes galtes cosides i mal afeitades, un bigoti fugitiu i un cor d'àngel, al servei de la més implacable bioquímica. Ell està convençut que estem a punt de caçar la veritat de viu en viu, fresca, palpant i una mica esverada com una guatlira rodona en veure's caçada i en veure's en poder de la ciència. El meu amic creu que això d'ésser amos de la veritat és cosa de pocs dies, de mesos si voleu, i a tot estirar d'un parell d'anys. Ell es refia, per aquesta gran cacera, de l'anàlisi atòmica; sobre aquest particular, ell està completament tranquil.

A Pamplona, perquè el respectin, no té més remei que anar a missa, i malgrat el seu ateisme, el meu amic plora sempre que es troba dins de la catedral, al costat d'aquella tomba d'alabastre d'uns reis joveníssims. El meu amic, naturalment, també és víctima de la història. Dins del Casino, és partidari d'una dictadura que s'ho mengi tot i tot ho faci anar dret com un fus. Només amb una força a cada cantonada, creu possible la tranquil·litat necessària per arribar a la possessió de la veritat.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

CAMISERIA
FITO
 Exit en la mida
 Corbates inarrugables
 Pijames a bon preu
JAUME I, 11
 Telèfon 11655

CODORNIU
 Per a celebrar les alegries

Recorda que el legítim EXTRA porta l'inscripció **CODORNIU** en el tap i en el coll de l'ampolla

Sant Sadurn de Noya

SECCIÓ CAMISERIA

Camises confeccionades des de 12'50
 " a mida, dibuixos exclusius " 17'50
 Pijames confec. Franel'la superior 18'50

Corbates - Guants - Mitjons - Mocadors
 Bufandes - Sabatilles - Suèters - Pullovers
 Gènere de punt interior

MORINIIGO

CLARIS, 4 : Camiser especialista

Ofereix articles per a hivern, quals gustos i qualitats són una superació, i els preus com sempre, molt interessants

SECCIÓ SASTRERIA

Abrics confeccionats des de 110
 Vestits a mida " 160
 Batins llana " 40

Bates llana i seda. Impermeables.
 Prendes esport

Talladors competents, garantizen les seccions a mida

OBERTURA DE LES CORTS A MADRID

La nova política espanyola i Catalunya

Lamentable, la reacció d'una part considerable de la premsa catalana enfront del triomf dretista en les passades eleccions! No ens estranya, però. Estem acostumats a les declaracions sensacionals d'uns ministres que confessen impudicament llur analfabetisme com si l'esquerrisme i el desconeixement de les matemàtiques fos tot u. Hem arribat al

en aquest cas, és la seva llibertat. Les inquietuds i el gust de l'autoritat de l'agrariisme castellà popular han trobat un defensor en *El Debate* i un líder en Gil Robles. L'un i l'altre, en posar en marxa el moviment, han tingut interès a contestar les objeccions que els adreçaven. Gil Robles, en el seu discurs de presentació de la candida-

El president del Consell i els caps de les minories parlamentàries

cas insòlit de justificar la manca d'idees per allò que anomenem «la vivor natural», com si la cultura fos un apèndix innecessari que els polítics es poden deixar a casa amb tota tranquil·litat. I la política catalana corre cap a l'abisme, embolicada en uns avatars immobles on és impossible de distingir el polític del turiferari sense que cap d'ells tingui un moment per pensar en Catalunya. Ara ja no és un problema les idees personals per oposar-se a aquest conglomerat d'ineptitud. N'hi ha prou amb constatar amb dolor la situació del país, sacrificat una volta més a les vanitats personals. A qui tingui un dit de front no li cal interrogar la seva consciència per alçar-se contra tanta ineptitud.

Ha estat inútil que els enemics de Catalunya triomfessin completament. La premsa del partit que té a les mans el govern no té alé sinó per anar contra frases i monges. Calia, en aquest moment, donar al poble de Catalunya una doctrina, una coherència, destruir il·lusions i posar en guàrdia. S'ha preferit tornar a l'aglutinant de sempre: al fals democratism que consisteix a adular el poble anant en contra d'ell. A una campanya electoral demagògica, falsa, retòrica, inflamada pels discursos d'un poeta posat a redempció, succeïen uns moments absurds, en els quals s'anuncia la revolució a data fixa, sense que cap dels abrandats d'ahir sigui capaç de donar un mot d'ordre.

Constatem amb vergonya la ineptitud de Catalunya en aquest moment perquè els nostres enemics, enfront de l'anarquia catalana, ostenen una doctrina, una tàctica, una tradició. En el moment d'escriure aquestes ratlles, res no permet assenyalar cap on es farà la polarització de les forces polítiques. Tot deixa endevinar que en les properes Corts Acció Popular absorirà els altres grups dretistes. Aquest fet és circumstancial. L'important és que aquest grup dretista compta imposar al país una doctrina i que aquesta doctrina els catalans l'hem soferta durant segles i segles en el cos viu de la Nació. Anàlitzem la propaganda electoral, tinguem en compte la unitat de pensament d'*El Debate*, des dels editorials a la crítica literària, i potser tindrem els elements necessaris per a resumir les bases fonamentals de la doctrina política del partit guanyador.

No ens entredrem analitzant els programes dels qui compten tornar a l'ordre vell. La història els és massa hostil perquè trobin cap suport en cap força vital del país. Tampoc ens preocupa — malgrat llur anticatalanisme irreductible — l'agrariisme castellà, esmerçat en uns interessos enllà dels quals tota inquietud de govern no els diu res. És el partit de Gil Robles amb les masses, que porta al darrere, amb el teixit de realitats i interessos, amb la defensa d'una tradició que vol posar en peu per mitjà d'un programa actual, el que s'aixeca com un enemic inconvertible de Catalunya. En analitzar el seu programa, no el volem jutjar. Parlem com a catalans i els motius ens sobren perquè ens preocupem de saber què hi ha de veritat en les amenaces, què hi ha d'illusions en els que ens prometen que a Catalunya no ha de passar-li res en aquests anys propers.

Aquest nou moviment castellà — triomfant en les eleccions passades — té moltes característiques que l'emparenten amb moviments europeus actuals que són causa d'inquietuds profundes en la política internacional. Seria absurd de negar-li originalitat. Les masses agràries del Centre i del Nord han votat contra un sistema de govern que no els plaia. Per una tradició unes quantes vegades centenària, el seu gust va a cap formes de govern i de pensament que Acció Popular ha pogut traduir i adaptar. Aquest és el primer fet important: unes masses que volen sacrificar llur autonomia i demanen un cabdill. La nostra època no sabria estar-se del fet democràtic encara que — per una deformació estranya — traïxin els fins democràtics en profit d'una tirania; la tirania,

tura de la C.E.D.A., en la Monumental de Madrid deia: «Se quiere dar a España una verdadera unidad, un nuevo espíritu, una política totalitaria. En el camino hemos oído que nos hablaban de novedades exóticas; pero yo me pregunto si no serán de locos, pues el elemento unitario para una política totalitaria lo encontramos en nuestra gloriosa tradición.» Quina és — preguntem nosaltres — aquesta gloriosa tradició? *El Debate* no és un periòdic que pequi per dispersió. En el suplement extraordinari del 30 de setembre de 1933, en comentar l'obra de H. Nicolai *Sobre la constitució del III Reich*, deia: «Baste con señalar que su concepción del caudillo y la limitación del poder de éste por el derecho popular está basada en nuestra gloriosa tradición, en la doctrina política española del siglo XVI.»

Aquesta gloriosa tradició fou funesta a Catalunya. Partint del fet que el dret està en la idiosincràsia i en els costums del poble i essent Castella — amb Azàna com amb Gil Robles — el poble director, ens trobem de ple en aquella concepció política espanyola, cara al segle XVI, d'identificar l'Estat amb la veritat, que va produir l'Armada Invencible i les guerres depauperadores de Felip II. No ens caldria una gran documentació per identificar aquest esperit al que més tard presidí les reformes centralitzadores de Felip IV quan Castella — en nom de la veritat — decretava «per motius o exigències econòmiques» una centralització que prescindís de les nacionalitats tradicionals o històriques. Fins ací la tradició. No oblidem en quins moviments s'inspiren Gil Robles i *El Debate*. D'altres han fressat el camí, donant-los experiència que no sabrien malgastar. Malauradament, la política no és un joc hàbil, com creuen el senyor Companys i els seus amics, i avui menys que mai quan tots els pobles d'Europa recorren a la tradició i a la història per tal de justificar llur política. Però Mussolini s'equivoca, quan creu que el feixisme no és article d'exportació. Perquè l'estructura del feixisme es troba entera en la filosofia idealista alemanya, en nom de la qual el kaiser demanava el sacrifici als soldats, i no caldria gaire feina per identificar el germanisme sorgit de la filosofia de Hegel, a les idees bàsiques del feixisme, segons el mateix Mussolini, i que en realitat són degudes a Giovanni Gentile, un deixeble de Hegel. L'autor de les *Lliçons sobre la filosofia de la història* creia que cap ciutadà no es pertany a l'Estat. L'Estat — segons Hegel — és la síntesi, la moralitat, i per això ha de divinitzar-se. Quin és el contingut de l'Estat, segons Mussolini? «L'Estat feixista, forma la més elevada i la més puixant de la personalitat, és una força, però una força espiritual. Una força que resumeix totes les formes de la vida moral i intel·lectual de l'home.» Si al senyor Gil Robles l'eloqüència no li fa perdre la lògica, quan parla de política unitària i totalitària, tothom ha de saber de què va. Però *El Debate* té els seus gustos. En contra d'allò que ell anomena el laïcisme i el marxisme i tot el cor de eses espectres pasados de los erasmistas, los judíos y los enciclopedistas afrancesados», oposa el que avui podem contemplar a Austria, on el canceller Dollfuss fa «política unitària i totalitària». El 19 d'octubre, quan la premsa publicava el projecte de nova constitució austríaca. *El Debate* digué: «Nadie puede ver este esfuerzo con antipatía, ni siquiera con indiferencia.»

Heus ací les idees que inspiren la nova política espanyola, de la qual el senyor Leroux serà el preparador benèvol. Car Gil Robles no té pressa. Compta amb la transformació del país, en l'hora apropiada per al cop de força: «La democracia no es para nosotros un fin sino un medio para ir a la conquista de un Estado nuevo. Llegado el momento, el Parlamento se somete o lo hacemos desaparecer.» Seria suïcida entestar-nos a no conèixer aquest llenguatge. Després de l'etapa liberal de la República, en què era possible la convivència amb Madrid perquè ells i nosaltres no identificàvem l'Estat amb la monarquia, vénen els qui pensen i actuen en tunció d'aquell Estat que era el nostre enemic. El dolç balanç del convencionalisme polític ja no és estable. Si Catalunya només és allò que ha estat, a Madrid i ací, aquests dos anys i mig darrers, la catàstrofe és segura. Si hi ha una joventut prou clarivident per no creure en les falòrnies dels qui lloaven d'escola política que és la taula de café mentre Gil Robles corria Espanya, amb el gest enèrgic i la paraula inflamada, el problema del nostre destí col·lectiu podria ésser que tot just comencés.

FERMÍ VERGES

Mirant a fora

L'obstacle

El ministeri Chautemps no ha estat acollit gaire favorablement a Alemanya. El que Hitler tem més és l'esperit jacobí, i més s'estimaria entaular «converses» amb un govern de dreta.

Els homes d'esquerra francesos s'han quedat una mica parats:

— Així — es pregunten — quinze anys de propaganda per la pau, Thoiry, Locarno, etcètera, no han servit de res?

En realitat, han servit de ben poca cosa. Un dels que han treballat per l'acostament franco-alemany, el professor Célestin Bouglé, ja tingué ocasió d'adonar-se'n l'any passat, després dels primers triomfs de Hitler. Desconfiat una mica de l'èxit dels esforços dels intel·lectuals pacifistes, s'expansionava amb dos col·legues seus, universitaris alemanys: — Segons la vostra opinió — acabà preguntant-los —, quin és el principal obstacle a l'acostament franco-alemany?

— L'obstacle — li contestà un dels dos — són els vostres radical-socialistes!

Historietes russes

Passa un home corrents. Un amic de la tura.

— On vas tan de pressa? — li pregunta. — A tirar-me al riu. Ja no hi ha carn, ni pa, ni mantega, ni vodka. La vida és massa trista.

— Pren paciència i espera't. Quan s'hagi realitzat el pla del Govern, tindrem de tot, i en tindrem més del que necessitarem.

— Sí, sí, el programa del Govern! Me'n vaig al riu. Si espero massa, també s'acabarà l'aigua.

La mare de Stalin ha viscut sempre al Caucas i no ha volgut mai veure el seu fill a Moscou. Ha continuat residint a Tiflis, on, per cert, sempre està vigilada per agents del G. P. U.

— Per què tanta vigilància per a una dona vella? — preguntava algú. — Que tenen por que la matin?

— No — li respongué una persona ben informada —; vigilen que no ens doni un altre Stalin.

Propaganda

Acompanyada d'un ajuda de camp de Hitler, recorre les principals ciutats d'Itàlia una orquestra oficialment tramesa en funcions de propaganda artística i cultural.

Els romans que havien acudit a l'Augusteo a sentir aquesta orquestra, es varen quedar una mica parats de veure els músics vestits amb smoking marró i el director amb frac del mateix color. L'etiqueta s'aliava a les conviccions polítiques.

Malauradament, els filharmònics romans trobaren ensopida la música germano-ària, i per sota de la mediocritat els executants, segurament molt bons nazis, però mals músics i, a més a més, vestits d'una manera que semblaven escapats d'un jazz negre.

El secret de la diplomàcia

Mentre la majoria d'ambaixadors que han fet un paper o altre en els esdeveniments d'aquest primer terç de segle publiquen llurs memòries Jules Cambon no ha publicat les seves, ni potser les ha escrites.

Com li parlessin de l'interès que tindria una publicació així, car beneficiaria per l'experiència que el vell diplomàtic té d'Alemanya, Jules Cambon respongué amb un somriure enigmàtic:

— Per què? Tota la ciència d'un diplomàtic pot ésser continguda en aquesta sola frase: No es tracta de tenir raó, sinó d'agradar.

Erudició

A Viena contenen una història autèntica i que qualsevol dia pot passar a Barcelona.

S'acabava de representar, en un teatre de la capital del canceller Dollfuss, l'obra de Shakespeare *El mercader de Venècia*, en la traducció de Grillparzer. La crítica fou entusiasta, i adhuc un diari felicità l'autor, suposant-lo austríac, pel seu èxit.

Però el Berizksbote encara va anar més enllà. Un crític remarca especialment el paper del jueu Shylock, assenyalant als vienesos així manera magistral amb què els autors havien sabut mostrar el jueu en el seu veritable aspecte.

L'endemà, el Berizksbote rebia aquesta carta:

«Us prego, senyor director, de dir en el vostre pròxim número que El mercader de Venècia no és d'un autor austríac, sinó meu. — (Signat) William Shakespeare.»

El crític, l'erudició del qual no sembla gaire sòlida, inserí la rectificació demanada i afegí amb tot candor:

«Esperem que el senyor Shakespeare haurà quedat satisfet.»

SERVEI ELECTRIC PER A AUTOMOBILS

ACUMULADORS "Exide"
CARREGA ELECTRIC
CARRER MOYA A RIBAU I DIAGONAL

LES GREUS HORES D'EUROPA

Epidèmia de maquiavelisme

Herriot, en un dels seus articles, escriu que el mal que pateix Europa ve en gran part d'un maquiavelisme agut.

Potser sí que sí Maquiavel veïés el que ocorre en l'actual període de la vida internacional es sentiria satisfet. Però també es quedaria bastant parat. Perquè si la satisfacció li vindria de constatar que gairebé tots els governants actuals volen seguir els consells continguts en el seu *Príncep*, es quedaria parat en mesurar l'enorme garbuix que pot produir l'aplicació col·lectiva de les seves màximes. És evident que certs

la Petita Entesa, tot això són aplicacions del principi «divideix i venceràs». Calia que sorgissin divergències entre França i els seus aliats. De totes maneres, malgrat haver-se lligit qui sap les vegades l'obra del secretari florentí, Mussolini no ha sortit amb la seva.

I arribem a la darrera encarnació maquiavèlica, la d'Adolf Hitler. Tothom sap que el cap del nacional-socialisme s'ha obert camí amb la promesa de fer una guerra de revenja, no solament per a salvar l'honor alemany, sinó per a tornar al Reich l'hegemonia i els territoris d'abans de la guerra. Però un cop arribat al govern, ha hagut de fer l'amarga constatació que fer la guerra en les condicions en què es trobava el país significava exposar-se a una nova i més... persuasiva desfeta, que hauria posat Alemanya en unes condicions morals, econòmiques i militars pitjors encara.

Hitler aleshores devia posar-se a llegir Maquiavel fins a trobar una màxima que va creure adequada al seu cas: «Quan amb les armes no pugués vèncer un enemic, mira de conquerir-lo amb les carícies, però esperant el moment de tirar-te-li a sobre». I veiem Hitler que penja l'uniforme guerrer, es vesteix d'apòstol de la pau i comença a fer la cort a França, després d'haver-la feta a Polònia.

D'antuvi, tot aquest maquiavelisme en acció ha sorprès i produït un moment d'incertesa en el qual haurien hagut de sofrir-ne els efectes, és a dir França, Polònia i la Petita Entesa. Però afortunadament els que dirigeixen la política exterior d'aquestes nacions, tant si es tracta d'Herriot i Paul-Boncour, com de Benès, Beck o Titulesco, no són ingenuos, han vist el joc dels altres i han pogut posar-se en condicions de defensa. I així Mac Donald, Mussolini i Hitler no han tret cap resultat efectiu de llurs maquiavelismes, encara que és innegable que han enterbolit la situació.

A Varsòvia, Beck, que està en contacte constant amb el mariscal Pilsudski, no s'ha oposat a entrar en negociacions amb Alemanya, però ha romàs sempre desconfiat i no ha pensat de proposar al govern la més mínima reducció de l'exèrcit. Polònia no pot oblidar la seva esclavitud durant un segle i mig.

La maniobra encaminada a separar Polònia de França ha estat fàcilment descoberta, perquè les relacions entre els dos països han estat sempre cordialíssimes, i concordant llur acció diplomàtica. El viatge de Beck a París i l'imminent de Paul-Boncour a Varsòvia en són una demostració clara.

Frància ha rebut les primeres — i potser darreres — proposicions alemanyes. Però a la Wilhelmstrasse han badat si suposen que el Quai d'Orsay es pot prestar al joc, baldament sigui d'una manera indirecta. Si fins ara no ha rebutjat les absurdes proposicions, és perquè vol que Anglaterra estigui informada de la matèria de les negociacions, i a això cal atribuir el viatge a Londres de Lord Tyrrel, ambaixador anglès a París. Mac Donald no podrà part en les negociacions. Tant li fa. L'interessant és que als arxius del Foreign Office quedi traça del que Hitler proposa a França a canvi d'una simulada amistat, i que França no pot acceptar lleialment aquelles condicions. Una de les quals és la concernent al rearmament, cosa que, per més que costi de creure, és admesa per Anglaterra, o millor dit per Mac Donald i John Simon. I aquesta actitud del govern britànic pot ésser considerada la més perillosa.

Frància, Polònia i la Petita Entesa estan resoltes a no cedir sobre aquest punt. Els tractats han d'ésser respectats, i Alemanya, almenys legalment, ha de restar en condicions de no agredir. Legalment, perquè prou sap tothom que s'està armant d'amagatòtis amb una gran activitat.

Aquest és el punt sobre el qual es descabdellen a París unes converses diplomàtiques de notable importància.

A París, Benès, creador i cap de la Petita Entesa, sosé la tesi ja coneguda: respecte absolut dels tractats de pau, amb totes les clàusules territorials i militars. A Londres Mac Donald prova de guanyar temps estirant i arronçant.

TIGGIS

CONTINENTAL

Clarís, 5. • Telefon 19763

BARCELONA

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe
RAMBLA DE CANALETES 911
CARRER DE MALLORCA 307 i 309
PORTAL DEL ANGEL, 15
BARCELONA

EL CINEMA

Darreres estrenes

Anglaterra s'esforça per aconseguir una producció nacional digna de rivalitzar amb la dels altres centres de producció. Per aconseguir-ho no vacilla a posar a contribució valors estrangers. No és un hongarès, Alexander Korda, que avui, amb *La vida privada d'Enric VIII*, fa triomfar un film de procedència britànica? En el darrer epíscopi del film britànic que ens ha estat donat de veure a Barcelona, *Roma-Exprés*, veiem també una *star* del cinema ianquí, Esther Ralston, i una celebritat del cinema ger-

lita a aquest en l'exercici de les seves funcions crítiques, quan es tracta per exemple d'un film policíac, quan la millor delectança consisteix aquí a participar per compte propi en les cavil·lacions del detectiu llençat damunt la pista del criminal.

El crim del segle és un film exemplar dins el gènere. No hi ha detall perdut, i el que l'ha fet sap com ha de començar un film i com ha d'acabar-lo, saber capital per aconseguir bons *scenaris*. L'art de despistar arriba aquí a l'extrem, ja que el criminal és

«Tres vides de dona», de Mervyn Le Roy

mànic, Conrad Veidt. Llàstima del retard amb què ha arribat aquí aquesta pel·lícula!

Aquest retard es fa visible en l'aspecte sonor de la cinta, que acusa una tècnica a estones força imperfecta. Altrament, la cinta és interessant. Es tracta d'un assumpte d'intriga a l'entorn de la desaparició d'una important tela de Van Dyck que aconseguí distreure l'espectador. Però el que ens importa a nosaltres és assenyalar la característica fonamental del *scenari*, característica que s'escau ésser la circumstància de desenvolupar-se tota l'acció a dalt d'un tren en marxa. Mateixos problemes, doncs, de composició que aquells que hem vist tan magníficament resolts en cintes anteriors com *L'express blau* i *Xanghai-Exprés*. No sembla sinó que en aquest assaig el cinema, renunciant a una de les seves prerrogatives essencials, vulgui restringir el radi de l'acció, sotmetre'l a una unitat de lloc, llençar així un reptat al teatre i demostrar que de totes maneres el cinema pot plantar arrels i prosperar, sense preocupar-se d'aquelles limitacions que alguns teoritzadors han volgut marcar axiomàticament al redós del fet cinematogràfic.

Una altra remarcable d'ordre teòric l'hem trobada en *El crim del segle*, on un *speaker* intervé un moment per fer notar que el film, no comportant interrupcions i entreaccés i marxant sense remei sigui quina sigui la voluntat de l'espectador, impossibi-

el mateix detectiu encarregat de cercar-lo. Hi ha moltes casualitats, certament, però bé hem de creure que és així que passen les coses, ja que enmig dels innombrables detalls que rodegien l'acte criminal, sempre un o altre es troba ésser comprometedor per al criminal. Un detall bo de debò és el de l'indici que *sobra*, un cop s'ha descobert tot. No cal dir que el títol de la pel·lícula és excessivament emfàtic i que res no el justifica.

Hem vist també *Tres vides de dona*, de Mervyn Le Roy. Unes primeres escenes molt evocadores dels anys d'infància de les protagonistes, i després el film marxa dins una estricta discreció, per tornar a cobrar interès al final, amb motiu del segrestament d'un infant. Aquest episodi pot semblar al nostre públic el fruit d'una imaginació excessivament exaltada, però malauradament en el film no és sinó — com tantes vegades són les coses dels films — un reflex de costums reals, ja que els segrestaments d'aquest ordre, no cal recordar-ho, darrerament s'han multiplicat als Estats Units.

L'altre film que donen amb aquest, *Succés grat*, és una pel·lícula cent-cinquanta per cent parlada. Ja sabem que acabem, en escriure això, de traïr les matemàtiques, però no sabríem dir millor el que volem dir. No sols els personatges parlen sense interrupció, sinó que a més a més ho fan tan de pressa, que les mateixes paraules dites a *tempo* normal durarien més que la projecció de la pel·lícula. L'empresa hauria de donar aspirina després de la projecció, perquè ens sembla que tothom la necessita. Som enemics dels dobles, i per aquesta mateixa raó som enemics de pel·lícules com aquesta, que indirectament defensa la causa dels dobles, ja que es tracta d'una pel·lícula que no és que estigui malament del tot, sinó d'una pel·lícula no projectable en països estrangers.

Les anomalies de la programació que un dia aquí assenyala el nostre col·laborador S. Gasch, han arribat aquest darrer temps a uns límits insuperables. La darrera setmana els programes eren quasi tots conlegits per l'estil, i al marge d'això heus aquí una cosa que ens morim de ganes de dir. Algú es queixa de la supremacia en els programes de la producció americana. No volem escatir si amb raó o sense. El que sí podem assegurar que si la supremacia en els programes havia de conquerir-la el tipus de film que representen les produccions franceses de la setmana passada, immediatament desertaríem d'aquest lloc que ocupem des de fa prop de cinc anys, ja que no tenim gens de ganes d'avorrir-nos voluntàriament. Parlem una tímida excepció a aquest judici, que alguns lectors no deixaran de trobar exagerat, encara que poden estar segurs que és ben sincer, per *Nits de gran ciutat*, de Fedor Ozep, un film mediocre, però que tanmateix deixa entreveure un incontestable talent, aquell talent que tant vàrem aplaudir quan *Karamàzov l'assassí*.

JOSEP PALAU

PUBLI-CINEMA

Passaig de Gràcia, 57. — Telèfon 79651
De les 3 tarda a la 1 matinalada
CURIOSITATS MUNDIALS
Interessant reportatge Fox Movietone
ELS QUARANTA LLADRES
Dibuix sonor TERRITONE
NOTICIARI FOX SONOR
Notícies d'Espanya i internacionals
ELS JARDINS DE PAN
Catifa Mágica de MOVIEZONE

MIRADOR

presentarà el dia de Nadal

Si jo tingués un milió

El film de set directors, supervisat per E. Lubitsch

Des de dilluns, es poden adquirir localitats a la nostra Administració, i des de dijous a la taquilla del Coliseum

LA MELODIA PROHIBIDA
NOVE NOVIKA FOX

KURSAAL

AVUI I CADA DIA EXIT DE

ANIACHAK

EXPLICADA EN ESPANOL

EL PRELUDIO DEL INFIERNO

Una pel·lícula dedicada als màrtirs de la ciència

Gran esdeveniment

Pròxima estrena

IRUSTA FUGAZOT DEMARE
Opereta Hispano-Argentina

BOLICHE
distribucion ORPHEA FILM S.A.
al CATALUNYA

Amor sense sorpreses

El cinema americà és impenitent. Malgrat les censures que plomes intel·ligents no li han estalviat, persisteix en els seus errors. I un dels més grossos és la repetició de temes d'una manera monòtona. Per exemple, les històries d'amor que els productors ianquis no es cansen d'oferir als espectadors del món. Com que el mal continua, insistim.

Totes aquestes històries d'amor són tallades amb el mateix patró. Aquest: Johnny i Sally es coneixen a les primeres escenes del film. I neix l'inevitable idilli. Johnny i Sally,

Però, degut a pressions familiars, es compromet amb Claude. Naturalment, ací sobra un home. Un dels dos ha d'ésser suprimit. Bogard? De cap de les maneres. Diana és Joan Crawford. I Bogard és Gary Cooper. Claude només és un tal Robert Young. Els dos primers s'han de casar. No falla. No pot fallar. Ja ho sabem abans de veure el film. I Claude serà l'eliminada. Res d'imprevist, doncs. Però cal cuinar-ho. I els dos rivals fan els possibles per a suprimir-se mútuament. Juguen a qui quedarà eliminat

Idilli de Lili Damita i Warren William

dos éssers que han nascut l'un per l'altre, que els acaben de presentar però que sembla talment que fa una pila d'arys que es coixen, etc., etc., s'han de casar. No falla. No pot fallar. Però, si es casessin de seguida, no hi hauria film. I, com que n'hi ha d'haver, cal sembrar d'obstacles el camí que mena al bes final. I tot el film esdevé una cursa d'obstacles. Un veritable *steeple-chase*. D'obstacles d'aquests, n'hi ha de moltes menes. Un dels més corrents és un home. Un mascle que té l'encàrrec únic d'interposar-se entre els dos enamorats, amb l'objecte de retardar el final feliç fins que faltin cinc minuts per a acabar. El *happy end* no és possible sense apartar un d'aquests dos homes. I els americans empen invariablement procediments expeditius. Maten l'antipàtic. Ja ho sabem per endavant. Però no hi fa res. Els americans desconeixen el valor de la sorpresa.

Els exemples abunden. Un de molt típic, és el film *Visquem avui*, que han estrenat darrerament a l'Urquinaona. Howard Hawks, l'excellent director d'*Una xicota a cada port*, *Patrulla de l'Albada*, *Scarface*, al qual han confiat la realització de *Visquem avui*, s'ha vist obligat a posar la seva destresa al servei d'una anècdota poca-solta. I ha fet una realització molt més digna que el tema, que és una d'aquestes històries d'amor estandarditzades.

Vegeu-ne un extracte. Diana estima Bo-

primer. Som al front francès durant la Guerra Gran. Bogard, pilot de l'aviació militar americana, invita Claude a fer una excursió aèria en el seu avió de bombardeig. A veure si una bala enemiga me'l forada, deu pensar... I, en justa reciprocitat, Claude, oficial de l'armada anglesa, invita Bogard a fer una excursió marítima en el seu vaixell-mosca, un canot torpediner... La mateixa bona intenció el guia. Però no n'hi ha de fets. Els dos rivals es mantenen fresquets i alegres. Fins que Claude, esdevingut cec, es sacrifica i s'elimina ell mateix. Fa una heroicitat temerària que equival a un suïcidi. I Diana i Bogard es juren etern amor. Tot estava previst. Quan veiem anunciar un film protagonitzat per Norma Shearer i Clark Gable, o per Ramon Novarro i Madge Evans, o per Ronald Colman i Kay Francis, ja sabem, abans de veure'l, que els dos protagonistes, passi el que passi, s'han de casar. No falla mai. No pot fallar.

Aquesta manca d'imaginació, que porta els americans a repetir-se d'una manera monòtona, ultra fer-los naufragar en l'amanerament, lleva tota sorpresa a les seves produccions. En bandeja l'imprevist, considerat per Chaplin com una de les bases més sòlides del seu art. «M'afanyo sempre a crear l'inesperat d'una manera nova... La sorpresa és tan important com els contrastos», diu el gran actor còmic.

SEBASTIÀ GASCH

URQUINAONA

DEMÀ, ESTRENA

Després de la tempesta retorna la calma...

com un somriure primaveral

Un film inoblidable impregnat de dolça poesia

Tots els dies a les 4 i 6 tarda es projectarà la còpia PARLADA EN ESPANYOL
Produïda en els Estudis propis de **Metro-Goldwyn-Mayer** de París

Quiriu amb anticipació les vostres localitats per aquesta estrena.

Avui, estrena al

CAPITOL

Emocionant : Superb

El film UNIVERSAL d'èxit sense precedents

Es una meravella

Des d'avui al

Fantàsió

Un film: Rabinowitch-Pressburger

amb **BRIGITTE HELM**

EL TEATRE

CIRC A L'OLYMPIA

Els Médini i altres números

L'Olympia ha tancat les portes. S'assegura, però, que les tornarà a obrir aviat. Si l'empresa, en decidir el tancament, es recolza en les circumstàncies anormals per què ha travessat aquests dies darrers la nostra capital, la lògica demana ara la continuació de la campanya de circ, i més avent-hi, per part d'aquella, compromisos adquirits amb diversos artistes.

Quan la temporada interrompuda recomenci — encara que sigui només per tres setmanes —, tindrem la fortuna, segons les meves notícies, de seguir aplaudint els clowns Antonet i Beby, l'inventiva dels quals presenta cada vegada noves i insospitades facetes, però no podem ja admirar, per haver-se absentat de Barcelona, la *troupe* Carlo Médini, que era un dels números més remarcables del programa que havia debutat el passat dijous, i així si que és de dolendre.

El clown Beby, que abans d'èsser clown fou un acrobata formidable, em deia un dia: «Els exercicis al trapezi amb portador i els fets amb bàscula o amb trampolí elàstic, són, essencialment, els més fàcils, deixant a part la perfecció que es pugui assolir en ells i les filigranes personals amb què se'ls acompanyi, de l'acrobàcia; el difícil és, com en els meus bons temps, impulsar amb les mans i voltejar sense necessitat de trapezis, ni de trampolins de cap mena.»

Doncs, bé: aquesta acrobàcia que exaltava l'amic Beby, anomenada acrobàcia volant, és la que practiquen, precisament, els components de la *troupe* Carlo Médini (1). Aquests acrobates extraordinaris executen, per exemple, el següent: dos portadors a dos metres d'alçària i a quatre o cinc de distància, es passen alhora dos voltejadors, un dels quals, llançant pels peus, dona a l'aire un salt mortal, mentre l'altre, damunt d'ell, traça el doble salt. És una de les proeses acrobàtiques més netes i més reeixides que he presenciat al circ. Per què els Médini han d'anar vestits de napolitans d'opereta o de gauchos de tango europeïtzat? Llur treball, disfressat així, esdevé menys brillant. Si cal el mallot a uns artistes, aquests artistes són ells.

Els Médini, en aquesta ocasió, ultra el present de llurs magnífiques acrobàcies ens han ofert la delícia d'un jongleur rastellat que tot i no comptar més que onze anys és ja una meravella. Es tracta del nen Italo Médini, fill del cap de la *troupe*. Forma un número a part, i tant per la duració i varietat del seu treball, com per la vivacitat i perfecció amb què l'executa, pot molt bé córrer sol pel món. Li manca encara, i és natural, atesa la seva edat, el virtuosisme i la fantasia d'un Rastelli, però, de moment, li he observat dues qualitats, entre altres, que distingien aquell enyorat gran artista: la simpatia i l'amor propi.

La simpatia! La simpatia no es compra ni es ven, i si un excèntric com l'hongarès Garrett, que va debutar també el passat

dijous, no és simpàtic, no seré jo qui li'n faci retret. Sobretot, perquè els seus exercicis, com la rodada (2) sense mans, no estan desproveïts de mèrit, i, a més, perquè amb directors d'orquestra com el de l'Olympia, que tenen el nas enganxat a les solfes en lloc de seguir els artistes amb els ulls, em faig càrrec del que deu sofrir. L'única cosa a objectar al senyor Gerret és que el seu número escauria millor a un escenari que a una pista; i a la pista resulta pobre, aïllat. En canvi, la dansarina-contorsionista

Italo Médini, futur Rastelli

Bea Egerbary, igualment hongaresa i igualment nova al cartell, és molt gentil i molt simpàtica. Però amb la simpatia no n'hi ha prou. Al circ, cal jugar de debò. I la senyoreta Egerbary fa l'efecte que bromreja, si bé de bona fe. Té l'encís del somriure, però li fallen les gràcies de la dansa i els secrets del *cauixú* femení. D'altra banda, no és tampoc, el de Bea Egerbary, un número de pista. Com no ho és gaire el de l'excel·lent tirador Judex, ja conegut entre nosaltres. Jo inclouria Judex en un programa de music-hall d'atraccions o, més a gust, en el d'un espectacle de fira. En el d'un circ, prenent la paraula circ en el sentit més pur, no l'inclouria mai.

En aquest quart programa de l'Olympia hi havia encara, com a novetats, els dos acrobates aeris Clerans, els cascadors Enags i els cinc germans Blumenfield. Els Clerans, hongaresos, constitueixen, amb els Médini, la part forta del cartell — sense comptar, naturalment, el domador Trubka i els clowns Antonet i Beby. Els Clerans executen bells equilibris i acrobàcies de mà a mà d'una absoluta perfecció de línia, a sis metres d'alçària i actuant un dels gimnastes com a portador, subjecte per les cames a un trapezi fix o, simplement, en alguns exercicis, per les dents. Els Enags — un belga, un algerí i una francesa — donen en començar alguns bons fruits, servits amb una mena de pantomima anglesada reeixida a mitges, i acaben per omplir la pista de fullaraca. Quant als Blumenfield, tres xicotes i dos joves, presenten un número molt homogeni i molt acurat, però molt senzill i només brillant a estones, d'anellisme a base de força dental. Els Blumenfield (3), a desgrat de la simplicitat de llur treball, són uns artistes que he vist amb plaer. Entre ells i aquelles «orenetes de plata» del programa anterior, hi ha un abisme. Els Blumenfield són veritables gimnastes; les Silver Shaven, segons l'observació d'un august, es penjaven a l'aparell com si fossin penells de La Castellana.

JOAN TOMAS

(1) La *troupe* Carlo Médini fou abans Zanetti-Médini. Es compon actualment de Carlo Médini, la seva muller, la seva germana, dos cosins i el gimnasta Franchi. Aquest i Carlo Médini són els portadors. Els dos cosins, els voltejadors. Les dues dones reben damunt les espatlles o damunt una plataforma, els voltejadors.

(2) Sèrie de salts mortals a la catifa.

(3) Els germans Blumenfield pertanyen a una molt antiga família de circ alemanya. L'avi Blumenfield dirigí durant molt anys el circ ambulador del seu nom. El pare fou un gran saltador i la mare una famosa *ecuyère*.

CATALINA BARCENA
MONA MARIS
YOTU Y ELLA
LUIS ALONSO FOX
EN ESPAÑOL

CAMISERIA
FITO
BARCELONA

Exit en la mida
Corbates innarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Teléfono 11655

Els impacients al Romea

L'actor Iscle Soler, dalt del seu pedestal, obre uns ulls de sorpresa veient l'escampadissa de cotxes de luxe, acostumat a la modesta fila de taxis que habitualment espera la concurrència del Romea.

Dintre del vell teatre, coneixem els propietaris dels automòbils, ells també superbament carrossats; els homes dintre el smoking, les dones embolicades en els vestits de nit. Un amic nostre, aspirant a cronista de salons, intenta pilotar-nos:

—Veus?, en aquella llotja: la duquessa de Solferino; en aquella altra, els barons de Terrades... I mira: precisament junt amb ells hi ha l'autor, En Pemán! Més avall, la comtessa de Santa Maria de Sans; segueix cap a la dreta, i aquelles dues senyorettes són les Montagut; i aquell senyor que ara s'aixeca és En Satrustegui.

En arribar ací, fem callar el nostre informador. El cap ja ens roda en aquestes altures de títols nobiliaris i de cognoms il·lustres. Sortosament, descobrim a segona fila de butaques el regidor senyor Costa, de l'Esquerra.

La veritat és que aquesta nit s'ha reunit a Romea la flor i nata del monarquisme barceloní. Són pocs, però reunits fan certa tropa. Se'ls veu bastant ben conservats. L'esperança els manté, i si alguna vegada se'ls nota certa impaciència, aquesta és excusable, perquè si no és divina, com la de Francesc Xavier, és bastant comprensible, precisament per ésser molt humana.

N'hi ha tants de monàrquics aquesta nit al Romea, que els qui han assistit a l'estrena d'*El divino impacient* per deure professional o per simple curiositat, caminen un xic avergonyits, amb una mica de por que els prenguin per altri. Com ara el diputat de la Lliga, senyor Miracle, que al fons de la llotja s'amaga darrera l'elegant paparet format per les senyores de la família.

Mentre el teló està enlairat, a la sala abunden els sospirs i les aclamacions. Després de cada tirada de versos, cinquanta senyores deixen anar, alhora, un d'aquells *estupeendo!*, que quan surt d'una boca pintada i rellicsa per l'escot, és senyal inconfusible que la senyora que l'ha deixat anar es fon materialment de gust. Els homes no volen quedar en terra en mostrar-se sensibles a les prediques de Francesc Xavier. Darrera un «*Soy cristiano*» retumbant, s'aixequen drets, i tivats dintre el smoking, aplaudeixen amb el mateix entusiasme amb què ho farien el dia aquell de la restauració...

En un intermedí, entrem a l'escenari, a saludar José María Pemán. L'exegeta del difunt Primo de Rivera és el que se'n diu un home de societat, i té el plec inconfusible dels borbonics, que no sabríem dir si pervé del bigoti retallat, de l'americana creuada o dels botins...

Pemán, afabilíssim, entre els tramoistes i les cordes, dona audiència als incondicionals que li estrenyen la mà amb una emoció considerable. Unes noies rosa pallid — no tenim a mà aquell amic d'abans — mengem amb els ulls. El poeta parla amb displicència:

—Perdonen usedes que los reciba aquí. Como no hay salencito, tenemos que estar en Malaca... i acaba la frase amb un somriure, assenyalant un pobre paisatge colonial pintat damunt el paper del decorat. Precisament els oients estan àvids de frases. Hom demana a Pemán — diputat flamant per Cádiz — quan marxa a Madrid. —*Quería hacerlo hoy en automóvil, acabada la función. Pero me han dicho que la sesión de mañana es una monserga... Bueno; una monserga lo es todo lo del Parlamento...*

Les noies rosa pallid somriuen ensenyant les dents. La dita de Pemán en persona val per totes les prediques del sant de la comèdia. El pòsit feixista que tots els oients porten dintre de l'ànima, puja d'un dit.

Sonen els timbres. Els tramoistes no s'entenen de converses espirituals i molesten visiblement el brillant grup, per tal de dissoldre'l. Nosaltres anem a sortir per la porteta de l'escenari, quan gairebé topem amb el famós comte de Montseny, que avança vers el senyor Pemán amb els braços oberts.

Realment, aquesta nit a Romea hi són tots.

Els de Tiana reincideixen

Uns elements de la colònia de Tiana — que no tenen res a veure amb els productors d'aquelles famoses revistes de dos o tres anys enrera — presentaren l'estiu passat, al Casino del simpàtic poblet, un espectacle de music-hall amateur titulat *Follies de mitja nit*. Ja en parlaré ací. En conjunt, aquell espectacle no quedà gaire bé. I ara, aquells elements, més exactament Robert Vicente i J. M. Cardona, han reincidit. Han agafat aquells números. Els han polit, n'han suprimit, n'han afegit... I han presentat el re-

Detrell, quartet vocal, afortunada imitació dels Revellers, plena d'accent malencònic, però que hauríem volgut amb més ànima i temperament — desenganyem-nos, per a cantar negre o gitano, cal ésser-ho —; Bauzá, sorprenent virtuos de la imitació del so de trompeta amb les mans; Nubiola, tot ell *sou-plesse* i expressió; Soler, que balla *clauettes* amb desimboltura; J. M. Arévalo, ple de distinció i sobrietat, el punt just, amb una cadència de negre perfecta, es feren justament remarcar. Joan Magrinyà, que actua

Les girls amateurs de «Follies de mitja nit»

sultat d'aquesta tasca depuradora ahir va fer vuit dies a l'Olympia. Santa insistència! Aquesta tenacitat, aquestes ganes de fer millor, aquest entusiasme, aquesta reincidència, que només pot donar una afició a prova de bomba, ens fan pensar en el sentit de responsabilitat i en la probitat d'artesa consciències, en la tossuderia dels artistes de circ que, quan fallen un exercici, el repeiteixen fins a reeixir-lo.

L'únic defecte de *Follies de mitja nit* — primera edició de Tiana — era la manca de continuïtat. Ja ho diguérem. Entre quadro i quadro hi havia uns intermedis imperdonables, que feien pensar en aquells trossos negres de certa durada que hi ha entre escena i escena de molts films espanyols. En un espectacle de music-hall, com en un film, la continuïtat és indispensable. Els traspassos de quadros d'un espectacle de music-hall han d'ésser tan poc sensibles com els encadenaments suavisíssims dels bons films, en els quals, per exemple, el cercle d'un plat que clou una escena es converteix imperceptiblement, per mitjà d'un *fos*, en el cercle del disc que inicia l'escena següent. En aquest aspecte, les *Follies de l'Olympia* són infinitament superiors a les de Tiana. La continuïtat és major. I si no és total, és degut als canvis de decorat massa laboriosos, a un entreacte horrible de gairebé una hora, capaç d'estrangular tots els entusiasmes, i, sobretot, a un *sketch* — Ningú no sabia el que era — lent i llarg, entorpidor i de no gaire bon gust, ja que hi sortia el clàssic policia bilingüe. Fou segurament degut a aquestes petites tares i, sobretot, a les dimensions i condicions de l'Olympia, teatre capaç de deixar els millors espectacles, que *Follies de mitja nit* semblava en molts moments mancat d'ànima i de nervi.

Fetes aquestes reserves, apremem-nos a dir que *Follies de mitja nit* ha d'ésser elogiat calorosament. Aquest espectacle és un estorç considerable i el més perfecte que es pot fer dins l'amateurisme. No es pot anar més enllà ni fer millor. R. Vicente, J. M. Cardona i els seus entusiastes col·laboradors mereixen un aplaudiment fervorós. El que ens han ofert té una modernitat i un bon gust als quals no estem avesats ací. La interpretació ha estat excel·lent. Beryl Stait Gardner és una angleseta que balla amb una gràcia i una delicadesa exquisides. Dibuixa precisament les puntes i les arabesques del vals d'*Estampa vienesa*. elevant-se sense esforç i movent els braços admirablement, i treu amb un *entrain* infantil i graciós el *Minuet 1933*. La pura delícia de criatures que són les germanes Huysen — Maruja, Lizzie i Bebe — s'emportaren els aplaudiments més càlids de la nit. Són una barreja deliciosa de picardia i ingenuïtat, de malícia i infantilis-me... I una mena de *gaucherie* tímida dona una gràcia extraordinària a tot el que fan. Lisette Frouthmann, que cantà un *blues* molt sentit; Ricart, Borràs, Bou i

en el quadro *García Lorca*, sapigué aliar en una dansa espanyola l'escola i el caràcter, el nervi i l'estil, l'ardor i la seguretat — quines voltes i piruetes tan precises! —. Finalment, hem d'elogiar incondicionalment les *girls*. Gràcia i alegria, joventut i frescor... Somrients i lluminoses, aquestes noies foren les veritables animadores de l'espectacle, que adquiria una vida singular quan elles feien irrupció davant les bateries.

Quant als quadros, cal esmentar *Són les dotze* i *Plany d'Oklahoma* per la seva força, *Estampa vienesa*, *Eren tres nines* i *Sols un esbós* per la seva delicadesa, *Circ, Harlem* i *A ple carrer* pel seu caràcter, i *A les vores del Danubi* i *Colonitzaran* pel seu color i el seu moviment. *García Lorca* és el menys reeixit. És una espanyolada que no té res a veure amb l'esperit granadí.

El decorat, obra d'E. Mora i C. Reynals, és una lliçó per a molts dels nostres escenògrafs. Tan simple de línies com entonant de color, lligant sempre amb els figurins, cal subratllar la simfonia en negre i blanc d'*Estampa vienesa*, l'acidesa — verd i vermell — d'*Eren tres nines* i, sobretot, les estilitzacions fetes amb extraordinària intenció de *Circ, García Lorca* i *Danubi*.

Robert Vicente, que no cal presentar i del qual ja hem parlat altres vegades, Vicente, que té un sentit tan viu de la modernitat i del ritme, ens ha ofert noves mostres del seu talent fàcil i inspirat. A remarcar el fox de *Són les dotze* i les composicions plenes de brio comunicatiu del *Danubi*, *Circ* i *Colonitzaran*. L'absència de la formidable Victòria Udaeta, malalta, ha constituït una baixa insubstituïble que ha llevat molta intensitat a l'espectacle.

SEBASTIÀ GASCH

COLISEUM

No deixeu de veure aquest film
PARAMOUNT
titulat així perquè és el més emocionant i original del segle

ANEU AL FÈMINA

A CONÈIXER UN NOU ESTEL:

FRANZISKA GAAL

amb un film delicat i sensible:

UNA BONA VIRTUT

La amargura del general Yen ha tingut la virtut, ja que de virtut es pot parlar en aquests moments, d'omplir el gran teatre Goya, demostrant al públic de Barcelona, a l'igual que el de Madrid i altres ciutats d'Espanya, que els bons films no passen desapercbutos.

La sensació de l'any

TIVOLI

Una bella realització del gran animador

FRANK BORZAGE

amb LESLIE HOWARD

AVUI, DIJOUS Film dels ARTISTES ASSOCIATS

LES LLETRES

Malraux, Premi Goncourt 1933

Léon Pierre-Quint, exegeta de Proust, ha afirmat que «d'ençà de l'atribució del Premi Goncourt a Marcel Proust, els membres d'aquesta Acadèmia potser no han coronat un escriptor tan important com, enguany, André Malraux». De moment, no sabia dir si Pierre-Quint exagera, tot i que, fixe-vos-hi bé, no compara pas Proust i Malraux. El que puc dir és que, fa pocs anys, quan Malraux va publicar *Les conquérants*, a Barcelona En Pous i Pagès i jo, a França alguns altres, estàvem gairebé indignats

Un escriptor de la mena de Malraux s'havia de sentir poc temptat a enquadrar les seves novel·les en un marc de país occidental. En el revolt Orient, terra perpètuament agitada, i avui més que mai, sota els sotrats de les convulsions comunistes, havia de trobar Malraux un camp més a propòsit per als seus tipus de gent fora de la llei, aventurers de l'aventura, que es fan la il·lusió de tenir una fe per a tenir ocasió d'actuar sense traves.

En *Les conquérants* és Garine, propagan-

Malraux el dia del Goncourt, signant el seu llibre

perquè no li havia estat concedit el Goncourt. Justament aquell any, els Deu coronaren una de tantes obres que tenen una fama efímera i després s'ensorren en l'oblit. Qui és capaç de recordar gaires dels trenta noms que figuren en la llista de premiats?

Després de *Les conquérants*, Malraux publicà *La Voie royale*, obra menys reeixida pel meu gust, i enguany, *La condition humaine*, que li ha fet merèixer el Goncourt.

Malraux nasqué a París el 3 de novembre de 1901, estudià a l'Escola de Llengües orientals i emprè un viatge al Cambodja que acabà amb un procés. El jove orientalista havia descobert un temple cambodgià i va creure poder-se emportar uns baixos-releus. Els tribunals indoxinesos el perseguiren, però el tribunal de cassació anul·là la sentència. Després d'això, Malraux, deixant l'arqueologia oriental, es dedicà a revolucionari, intervingué en el partit jove-annamita, comunista, i participà activament en la revolució xinesa.

La Voie royale recorda la seva època d'explorador cambodgià, i *Les conquérants* i *La condition humaine*, la seva activitat revolucionària. Sentint-se més atret per l'acció que no pas per les idees, és aquella i no aquestes el que li interessa dels seus personatges. Així *Les conquérants* i encara més *La condition humaine* són una barreja de novel·la i de reportatge, escrita d'una manera una mica cantelluda a estones, en un estil breu, condensat, ben poc tarat de «literatura», que en certs moments arriba a una grandesa èpica.

distà soviètic; en *La condition humaine* és Tchen, que després de diversos combats de carrer, acaba llançant-se, amb les butxaques plenes de bombes, sobre l'auto de Tchang Kai-Txek.

Aquests personatges — i els altres: en el darrer llibre es pot dir que no hi ha pas un protagonista sol — no són un trampolí perquè l'autor es llanci a descriure aventures extraordinàries. Aquestes hi són, i els protagonistes s'hi troben entremig, més importants sempre ells que les aventures. Tot plegat banyat en una atmosfera de cruïra i de crueltat, però que en cap moment no dona la sensació d'èsser-hi perquè sí, gratuïtament.

El títol de *La condition humaine* ve a assenyalar que no es tracta simplement d'una novel·la d'aventures. En aquell món de frenètics, de revolucionaris d'acció, d'assassinats i de metrallaments, la condició humana es revela precària, però tenyida de la grandesa del sacrifici, de vegades enmig de la més intensa por física i del més autèntic horror al sofriment i a la mort.

Malraux, segons ha dit, prepara altres llibres, l'acció dels quals es desenrotllarà també fora de la burgesia societat occidental, en països on la civilització no trava la condició humana i on les revoltes i el desordre permeten que es manifesti sota uns aspectes que no són gaire possibles a Europa.

Tant li fa. Poc importen les idees de l'autor; el que importa són els seus llibres. I si són bons com els de Malraux, ja tenim tot el que podem desitjar.

UN GRAN CRITIC Francesco De Sanctis

A Itàlia es preparen aquests dies solemnes cerimònies commemoratives del cinquantè aniversari de la mort de Francesco De Sanctis, que honorà la seva terra natal per la potència meravellosa del seu intel·lecte i pel seu esperit liberalíssim. Sembla estrany que en un règim antiliberal es commemori un home així; però d'ençà que Dant ha estat proclamat precursor del feixisme, res ja no pot venir-nos de nou.

De Sanctis nasqué d'una modesta família a Morra Iripina, l'any 1818. Aviat es féu remarcar per una extraordinària vivacitat d'enginy, per la seva acció política resoltament hostil als Borbons de Nàpols i per les seves primeres obres literàries, que el donaren a conèixer en tot Itàlia i àdhuc a l'estranger.

Perseguit per la policia de Ferran II, que sentia envers ell una especial aversió, De Sanctis hagué de refugiar-se primerament a Torí, on en aquell temps cercaven refugi, atès l'esperit liberal de la monarquia sàvoiana d'aquell temps — quan els homes de govern es deien Camillo di Cavour o Massimo D'Azeglio —, els perseguits polítics dels altres Estats italians. Després se'n anà a Suïssa, on visqué fins que la seva pàtria conquistà la independència i pogué reunir-se en una sola nació.

Intervingué en la vida política i ocupà diverses vegades llocs al govern. Però a més a més del nom de polític de seny, ha deixat el d'èsser un distret famós, tant que preocupava més d'una vegada els seus familiars i amics. Sobre això es corten moltes anècdotes; més o menys versemblants. Sobre aquest punt diguem-ne només una: en una solemne ocasió, Victor Manuel II donava un gran àpat de gala al Quirinal, al qual De Sanctis, com a ministre d'Instrucció pública, havia d'assistir. Del seu despatx del ministeri, es féu dur en cotxe al Quirinal i, mitja hora després de començar l'àpat, enmig de la sorpresa general, arribà, s'assegué al lloc que li era destinat i començà a menjar tranquil·lament. Però la sorpresa augmentà quan tothom s'adonà que no sols no anava vestit d'etiqueta, sinó que calçava un magnífic parell de babutxes! Essent coneguda la seva famosa distracció, ningú no li digué res, i quan un ajudant de camp del rei li portà un frac, el gran home se'l posà sense donar-li importància.

No és solament la puresa de la llengua, sinó també l'estil de De Sanctis el que sedueix el lector de les seves obres, de les quals cal citar especialment: aquells celebres *Saggi critici*, traduïts a bon nombre de llengües, la part dels quals concernent la *Divina Comèdia*, ho ha estat també al català, per Josep Maria Capdevila.

Si llegiu les crítiques de Francesco De Sanctis, us trobareu davant els personatges de les obres per ell estudiades i els comprendreu a la perfecció. El crític els ha analitzat amb la mateixa cura que un clínic. Ningú millor que ell no ha sabut penetrar les passions humanes, ell que escriví quan era exiliat: «em tanco en mi mateix i trobaré en el pensament aquella confortació que no pot donar-me el món»; i això després d'haver definit la vida: «interessos, passions, creences, accidents, credulitat de la plebs, fanatisme de classes, entusiasmes de joves, il·lusions generoses i desenganys amargs, nècies esperances i desesperacions més nècies, suposats triomfs i suposades desfetes, i al damunt d'aquesta escena mòbil la imatge serena i tranquil·la del destí humà...»

Deturant-nos un instant sobre la crítica de les obres dramàtiques de Schiller, podrem conèixer els sentiments del gran escriptor,

la filosofia del qual és l'individualisme, la dignitat humana la seva concepció.

Schiller, diu De Sanctis, ha aïllat el front esclau dels plebeus i l'ha col·locat amb orgull al costat dels puixants i dels grans del món; ha abolit privilegis, classes i fictícies grandeses, i ha substituït les nobles paraules antigues *romanus sum*, per unes altres de més nobles: *homo sum*.

Per dissort, l'espai consagrat a un article no consent estendre's, però ens cal remarcar que hom troba sovint De Sanctis en els autors per ell estudiats, i especialment en Schiller, per la concepció de l'individualisme i de la llibertat, i en Dant Alighieri pel culte de la poesia.

De Sanctis remarca com pàtria i llibertat predominen en el pensament de Schiller, i trobem en el gran crític igualment predominants aquestes idees, amb semblant ardor defensives i sentides. I ho trobem en quasi tota la seva obra literària i política, que fou tan remarcable que deixà traces indelebils en la història d'Itàlia.

«Sense la llibertat humana — escriví — no solament el drama, sinó àdhuc la poesia és destruïda.» I afegeix, amb un profund sentiment d'amargor: «El poble romà cridat a la llibertat per Brutus, no sap expressar la pròpia gratitud sinó amb el crit servil de *Fem-lo Cèsar!*»

Qui sap què diria De Sanctis, si avui visqués, del seu i d'altres pobles avui sotmesos a governs dictatorials, ell que afirmava: no hi ha cap força capaç de treure la llibertat a qui n'és digne.

Potser ningú com De Sanctis no ha comprès el dolor de Giacomo Leopardi. Ens el mostra errant de ciutat en ciutat, a la recerca d'un moment de fugitiu plaer, sense trobar-lo mai. Quanta pietat no sent per l'infeliç poeta — per altres i no per ell acostat a Alfred de Musset —, que desdenyant les misèries materials, invoca espasmodicament una mica d'amor! De Sanctis fa remarcar d'una manera meravellosa l'angoixa, quasi delirant estat d'ànim del poeta italià, poeta de l'amor: i de la mort. Admirablement paragona el pensament filosòfic de Leopardi amb el de Schopenhauer trobant-hi analogies, que a d'altres s'escapen. Però àdhuc en la vida del filòsof alemany — que transcorregué en gran part a Roma — i a la del poeta de Recanati, que a tretze anys els professors confessen que ja no tenen res a ensenyar-li, hi ha grans punts de similitud.

Francesco De Sanctis ha deixat, com hem dit al principi d'aquest article, nom immortal en la literatura del seu país i en el camp internacional per les seves crítiques, i a això cal afegir que ha sabut també adquirir en el món dels estudiosos una general simpatia, per la simplicitat de la seva manera d'escriure, car tot i ésser profund de pensament, és d'una senzillesa que treu a les seves crítiques aquell caràcter professoral o autoritari que no sempre plau.

Seria però molt oportú de recordar el gran home en el cinquantè aniversari de la seva mort, si aquells que el commemoraran no n'alteressin el pensament o els seus infrangibles ideals de llibertat. Potser per això Francesco De Sanctis serà millor recordat a l'estranger entre tots els que han conegut i apreciat la seva obra genial.

Per acabar, recordem que també avui a Itàlia el més gran crític — el nom del qual ha travessat així mateix les fronteres — és, com De Sanctis, un campió del liberalisme, i que per aquests immutables ideals ha conegut les més nobles persecucions. Parlem de Benedetto Croce, que és potser el veritable continuador de l'obra insigne del seu predecessor i mestre.

ATHOS NOVELLIS

André Levinson

Un gran crític acaba de morir. Es deia André Levinson, tenia quaranta-sis anys i era rus, de pura raça jueva. Abans de la guerra, exercia una càtedra de literatura francesa a la Universitat de Sant Petersburg. Quan arribà a París, expulsat de la seva terra per la revolució, es trobà com a casa seva, completament identificat amb el que el voltava. Després d'uns començos difícils com tots, tingué obertes les portes periodístiques i editorials. Home d'una cultura enciclopèdica, exercia la crítica literària, la cinematogràfica, l'artística, la coreogràfica. Era la seva una crítica constructiva i

molt documentada, formiguejant de dades i d'idees. No tractava pas temes tan diversos amb aquella superficialitat que la nostra època de mandrà ha posat de moda.

Com a crític d'art, el seu primer llibre, publicat a Rússia, era consagrat al pintor finlandès Axel Galeni; escriví també una obra sobre Bakst.

El seu coneixement de diversos idiomes europeus — a un company nostre que li preguntà unes dades, respongué que podia escriure-li en espanyol — li permeté ocupar-se regularment de literatures estrangeres des de *Les Nouvelles littéraires*, assaigs part dels quals han estat reunits en dos llibres: *Croisières* i *Figures américaines*. Escriví també *La patètica vida de Dostoievsky*, una traducció de la qual s'ha publicat a Barcelona (Editorial Apolo). Inicià els *Cahiers Valéry* amb un *Paul Valéry et la danse*, d'una penetració que merescu l'aprovació del poeta.

Crític cinematogràfic a *Radio-Magazine*, hi publicava dels millors articles que hem pogut llegir sobre films.

Però si ha estat un gran crític en tots aquests dominis, es pot dir que ocupa el primer lloc en un altre gènere, del qual fou el creador.

En efecte, Levinson creà la crítica coreogràfica, que exercia sobretot damunt les pàgines de *Candide* i de *Comèdia* i en llibres com *La danse d'aujourd'hui*, *La Argentina*, *Vie de Noverre*, *Vie de Marie Taghioni*, *Le ballet romantique*, etc. Levinson coneixia a fons la tècnica de la dansa, per la seva freqüentació dels espectacles i de les escoles, i havia arribat a la conclusió que de tots els llenguatges coreogràfics, només un és dotat d'un llenguatge ric i precís i d'una sintaxi prou flexible per a prestar-se a tot: la dansa clàssica. Levinson batallà sempre per la dansa clàssica, contra el desconeixement i la incomprensió gairebé general, i creà, per dir-ho així, el cos de doctrina de la dansa com a art complet, que es basta ell mateix. No provava d'explicar, com era costum, l'emoció de l'espectador pels accessoris, els additaments al marge de la dansa; Levinson havia trobat, i ho demostrava, que qui sap desxifrar el «llenguatge de formes» que és la dansa, hi troba prou recursos per a produir emoció i bellesa.

Gràcies a la seva cultura universal, a la seva erudició ben proveïda, no havia fet mai un article banal. Sabia massa coses i les sabia d'una manera massa orgànica per a no interessar el lector culte. Com ha dit Gabriel Boissy des de les pàgines de *Comèdia*: «Qualsevol que hagi tingut, per damunt dels estudis clàssics, l'ocasió de viure en la història de les religions, en l'arqueologia i la història de les arts o de les literatures, per a treure'n aquell sentit de l'equilibri i de les comparacions que constitueixen prouament aquell cim de la cultura que és l'humanisme, es meravellava per l'extensió del seu saber i per la facultat de prestigiositat a confrontar i descobrir relacions, facultat que fou el més gran ornament d'aquest puixant cervell.»

Exit en la mida
Corbates inarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Telèfon 116557

J. ROCA JOIER.

INAUGURARÀ PRÒXIMAMENT EL SEU NOU ESTABLIMENT DEL PASSEIG DE GRACIA, 18 (XAMFRA CORTS CATALANES)

ACABA DE PUBLICAR-SE EL NUM. DE NADAL DE

«L'ILLUSTRATION»

Preu: 15 Pessetes

Subscriuiu-vos a L'ILLUSTRATION i tindreu els nùms. extraordinaris al preu del corrent. Per tota subscripció per tot l'any 1934 subministrem gratuïtament els nùms. que falten publicar-se d'aquest mes.

LLIBRERIA LOUIS BERGÉ
RAMBLA DEL CENTRE, 19 - TELÈFON 23118
KIOSQUE FRANÇAIS RAMBLA DELS ESTUDIS, 7

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Telèg.: "Carburas"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI: Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) : : OXIGEN 99 % DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova : : ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova : : FERRO MANGANES i FERRO SILICI : : SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits : : CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica : : GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA

ANTONI MARTI

Màxima rapidesa ■ Màxima qualitat

AVINYÓ, 19, pral. : Telèfon 17047 : BARCELONA

Acabem de rebre:

REVISTES ANGLESES DE NADAL

CHRISTMAS

Magnífiques il·lustracions. Sphere, Sketch, Tatler, Illustrated London News, etcètera. L'illustrated London News porta reproduccions a tota plana i en colors de quadros del pintor SEGRELLES

Preu d'un àlbum : 6'50 pessetes

Llibreria Francesa

Rambla del Centre, 8 i 10
BARCELONA

LES ARTS I ELS ARTISTES

Les exposicions

Joaquim Vancells

Visitar les obres de Joaquim Vancells equival a haver-se d'expressar amb una mèna de literatura fardada de tremolos si se'n vol donar una lleugera impressió per minúscula que sigui.

Vancells és un d'aquells darrers pintors que sent pel paisatge una ufania especial, un desig d'abastar-ne les més esplendents exterioritats i al mateix temps un gust a convertir-lo en imatge gloriósissima i consagrada.

Es el desig d'atenir-se únicament a la

prensible i un nervi vibrant en tot moment que li permet abraonar-se a un paisatge i copsar-ne generalment el que desprèn un alè pictòric.

La seva interpretació és com la de Joaquim Mir, però transplantada a un esperit naturalment jove que veu el panorama de la mateixa manera, solament amb la diferència de l'edat i del pòsit de les coses que han succeït en els trenta anys que els separen. Josep Puigdemòles és un dels pocs que ens fan l'efecte de mirar-se el món com la cosa més oberta a la franquesa que hi ha i més categòricament humana.

J. Vancells — Pintura

part bellament clàssica i superficial dels boscos, de les carreteres, dels paisatges que amb més o menys encert han expandit les cartes postals de tots els països del món.

Aquests dies que l'exposició Dalí i la pertinença trajectòria d'altres pintors a la vista ens han proporcionat una empenca cap al desplaçament, Vancells, des de can Parés, ens ha servit una poció de descans espiritual per no oferir-nos cap droga de dobles intencions ni de llenguatge psicopàtic inintelligible. Per això el paisatge de Vancells és un vidre passat de moda en el qual li ha quedat gravada, per un estrany fenomen fotogràfic, la visió d'aquell paisatge que tothom ha interpretat posant-hi personalismes pictòrics i actuals, és a dir sensibilitat moderna, i per aquest mateix motiu desvetlla aquell gust una mica florit que s'ha de traduir amb un comentari obertament literari a punt de fer vessar la llagrimita de consuetud davant la posta de sol únicament posta de sol o el capvespre únicament capvespre sobre la carretera. De mica en mica ho hem oblidat. S'han posat sobre l'esperit les necessitats d'introduir en la pintura una quantitat important de sistema sensible, deixant en l'obra un bon tros de psicologia de l'executor.

Així, doncs, veure davant nostre, encara que perfecte, un conjunt que es contradiu amb l'anteriorment expressat i que només és una veritat geogràfica i un resum d'estudis laboriosíssims del verd de la fulla tocat per un sol inexorable, de la muntanya esblaimada per núvols translúcids i cargolats, de la plana acabada de planxar, és un goig que ens ha cedit Vancells i que recollim amb l'enorme illusió de veure magníficament aquest tresor descriptiu, esborrat per autèntiques revolucions que han transcorregut per la terra i que Vancells no ha recollit perquè estava tot capicant pintant des del pic més imponent d'una muntanya ben pròxima.

Josep Puigdemòles

Davant el ressorgiment de la legalitat política, la joventut que ara arriba tot just als vint-i-cinc anys s'ha cregut amb l'aire suficient als pulmons per a llençar-se als mitjans i a les lluites de partit, deixant de banda les preocupacions culturals. No obstant, en l'especialitat de la pintura no s'ha arribat pas a presentar un gran nombre de baixes. Sembla com si la immortal raça dels pintors fos refractària a aquelles activitats que han estat en llur majoria acaparades per elements universitaris i literaris.

Aquest contingut de pintors, de força preparació espiritual, van fent un camí intel·ligentíssim, destriant influències nocives, i tot fa suposar a no tardar molt mirífiques aparicions de transcendència que els faran possible d'aparellar-se amb els pocs il·lustres artistes de casa que els avantatgen de deu anys i que són fills d'una altra època gloriosa del nostre art.

Josep Puigdemòles, l'expositor de la Sala Boscà, és un dels que més legítimament té el dret d'entrar en aquest aplec de la nova fornada. És un jove pintor que s'explica com un mestre, que té la facultat del com-

part bellament clàssica i superficial dels boscos, de les carreteres, dels paisatges que amb més o menys encert han expandit les cartes postals de tots els països del món.

Aquests dies que l'exposició Dalí i la pertinença trajectòria d'altres pintors a la vista ens han proporcionat una empenca cap al desplaçament, Vancells, des de can Parés, ens ha servit una poció de descans espiritual per no oferir-nos cap droga de dobles intencions ni de llenguatge psicopàtic inintelligible. Per això el paisatge de Vancells és un vidre passat de moda en el qual li ha quedat gravada, per un estrany fenomen fotogràfic, la visió d'aquell paisatge que tothom ha interpretat posant-hi personalismes pictòrics i actuals, és a dir sensibilitat moderna, i per aquest mateix motiu desvetlla aquell gust una mica florit que s'ha de traduir amb un comentari obertament literari a punt de fer vessar la llagrimita de consuetud davant la posta de sol únicament posta de sol o el capvespre únicament capvespre sobre la carretera. De mica en mica ho hem oblidat. S'han posat sobre l'esperit les necessitats d'introduir en la pintura una quantitat important de sistema sensible, deixant en l'obra un bon tros de psicologia de l'executor.

Així, doncs, veure davant nostre, encara que perfecte, un conjunt que es contradiu amb l'anteriorment expressat i que només és una veritat geogràfica i un resum d'estudis laboriosíssims del verd de la fulla tocat per un sol inexorable, de la muntanya esblaimada per núvols translúcids i cargolats, de la plana acabada de planxar, és un goig que ens ha cedit Vancells i que recollim amb l'enorme illusió de veure magníficament aquest tresor descriptiu, esborrat per autèntiques revolucions que han transcorregut per la terra i que Vancells no ha recollit perquè estava tot capicant pintant des del pic més imponent d'una muntanya ben pròxima.

J. Puigdemòles — Paisatge

Quan seguint el protocolari costum de la felicitació varem expressar-la-hi, Puigdemòles, que és un ingenu com una casa, va mirar-nos incrèdulament. Madurada la reflexió, pensada la importància d'algun dels seus quadros, hem de manifestar sincerament que no hem trobat cap motiu per a retractar-nos.

J. Llorens i Artigas

Les obres de Llorens i Artigas, exposades a la Sala Parés, posen en evidència el gran contingut de perseverança que es necessita per arribar a la consecució d'un fet bell en ceràmica. Un art tancat a la constant visió que reclama el que es produeix, sempre serà un art de tècnica al cent per cent, ple de neguits i exposat a esglaïes i sorpreses. És per això que els ceramistes tenen un to de fatalisme inherent a ells i molt sovint al que fabriquen.

Llorens i Artigas, però, se n'escapa repetidament. Les seves peces de gres obtenen una fuga, una lleugera impressió d'improvisació llatina, que les fa, per sobre totes les agradabilitats, un objecte bon conductor d'aquell geni tan nostre, tan agatat en el moment culminant d'allò que la gent n'acostuma a dir inspiració. Potser hi influeix la important qüestió racial, que de vegades pot deformar les coses, però l'obra de Llorens queda molt més pròxima i comprensible a nosaltres que enormes monuments ceràmics que han fet desmaïar mitja humanitat.

Les vitrines de la Sala Parés són tan plenes de bellesa, com d'esperit, com de tècnica, i davant d'elles ens hem de felicitar tots els catalans que l'home que internacionalment ens representa arribi a aconseguir en la seva especialitat un punt dolç tan admirable.

Llorens, amb la seva obra no ens aporta cap d'aquelles tortuosos i gairebé diabòliques peces de ceràmiques estrangeres; el seu és un producte molt personal, amarat de subtils idees d'art refinat, laminat per una gran imprecisió de perfecció en l'ofici i en el resultat eminentment artístic.

Ha obtingut la virtut de fer entendre i fer-se entendre, i si es té en compte la fredor endèmica del nostre país envers la ceràmica, això sol servirà per al seu millor elogi, que és paral·lel al de la consecució d'un èxit assolit sobre una massa indiferent.

ENRIC F. GUAL

FOTOGRAFIA

Una exposició etnogràfica

Una exposició de fotografies, dit així sense més explicació, no és pas una cosa que tingui prou atractiu per a nosaltres. Se'n fan tantes que estan bé però que no tenen res de notable, que necessitem més explicacions perquè ens decidim a visitar-la.

Ara bé, la que ha tingut lloc darrerament i veritablement ha estat d'interès, és la de J. Ortiz Echagüe, a l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya.

Aquest autor, que ja gaudeix d'un prestigi internacional, té una significació que li dona un alt valor. La seva obra representa trenta anys de tenacitat i de sacrifici, dedicats a la recerca de la dada ètnica, enriquint com no ho ha fet ningú la col·lecció documental de tipus i indumentària d'Espanya.

Convençuts de la molta utilitat que pot reportar la fotografia considerada sota el doble aspecte artístic i documental, hem de reconèixer el valor d'aquesta exposició.

Ortiz Echagüe extrau de l'entranya del model la significació d'una raça, la característica regional i l'expressió anímica de l'individu.

Ortiz Echagüe té el mèrit de saber presentar el model en posicions espontànies, malgrat l'estudi i cura que empra en la col·locació, per tal que la posa estigui d'acord i expressi fidelment la idiosincràsia de l'individu. Sap, per exemple, exaltar fins el ridícul una indumentària anacrònica i irracional de les dones de Montserrat per mitjà d'un angle de visió adequat a aquelles vestidures.

Però no revela palesament Ortiz Echagüe l'aplicació de les seves facultats i el coneixement de distintes característiques psicològiques regionals, és en les dues fotos en què es veu el mateix assumpte executat amb valencianes i amb salmantines. Unes valencianes a la gropa del cavall, alegres, les robes deixades amb un abandonó, amb una gràcia especial. Les salmantines, també muntades a la gropa, amb la falldilla ben estesa a manera imperial i pretensiosa. Una i altra manera guarden harmonia amb la psicologia que revela cada un dels rostros.

Ortiz Echagüe penetra en la psiquis del retratat i comprèn l'ambient que l'envolta. Així expressa també els costums i la rusticitat del subjecte tan descriptivament que per un esperit capaç de comprendre, cada obra és el poema d'una vida lligada estretament a les tradicions regionals.

Hi ha en totes les obres un cert misticisme de raça que està en perfecte acord amb el misticisme que expressen els personatges del Greco, que es repeteix en la figura del noble hidalgo manxec, i que trobem encara per les velles terres de Castella.

No direm que no tinguin les obres d'Ortiz Echagüe les seves falles, malgrat el seu valor internacional hem adquirit que no regatejarem. Però hem observat que en alguns casos una manca d'ambient aeri que donés més plasticitat a la figura priva de comunicar a l'observador aquella emoció intensa, càlida, que sent l'autor en executar, aquella emoció que valoritza l'obra d'art. I a vegades, al revés del que acostumen a fer els aficionats que copsen, diríem amb un cop d'objectiu, les figures que troben al pas, Ortiz Echagüe, de massa intenció i premeditació, arriba a glaçar l'entusiasme.

Entenguem's que no ens mou un esperit de crítica mal intencionada, sinó el bon desig d'assolir la perfecció, car entenem que Espanya comptaria amb un artista fotògraf del més positiu valor.

Les realitzacions són fortes, tenen expressió intensa i significació representativa de les característiques racials. L'autor no cospa la bellesa banal, sinó el valor ètnic que sap representar amb vigoria i veritable realisme. La manipulació del Tresson li és fàcil. La duresa amb què són tractats els contrastos de llums i d'ombres no és en ell defecte, per tal com ajuda a exaltar les expressions rústiques dels seus personatges.

No podem regatejar doncs l'elogi a l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, que després del Saló Internacional que recentment celebrà, del qual ja oportunament ens ocuparem des d'aquestes pàgines, ens dona ara el tast d'un valor nacional.

Fem molt bé d'ammirallar-nos en els altres països, però creiem convenient de suggerir la necessitat de no oblidar algun valor nostre que a més d'ésser mereixedor de comptar-lo entre aquelles figures d'alta significació, pot tenir el doble interès de donar-nos representacions viscudes, evocadores de grats records i fer un homenatge de justícia.

Recordem de la nostra joventut un tradicional capell barceloní, ample, que remata una cabellera tota significativa. Sempre veïem capell i cabellera per damunt de les multituds. Ara rarament apareixen pel carrer. Resten en un Arxiu.

No seria hora d'organitzar l'homenatge a l'home a l'abnegació fotogràfica del qual deu Catalunya la conservació documental més àmplia de castells i monuments derruïts? Seria també un aspecte etnogràfic interessant.

En aquell Arxiu trobaríem, prou material per a una exposició d'elevat to i una figura també internacional amb prou significació dintre el renaixement de la nostra terra per a mereixer els honors d'un homenatge.

Brindem la idea i no serem els darrers a sumar-nos-hi.

P. CATALA I PIC

GUTENBERG, S. A.

Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes i Utilitatge per les Arts Gràfiques

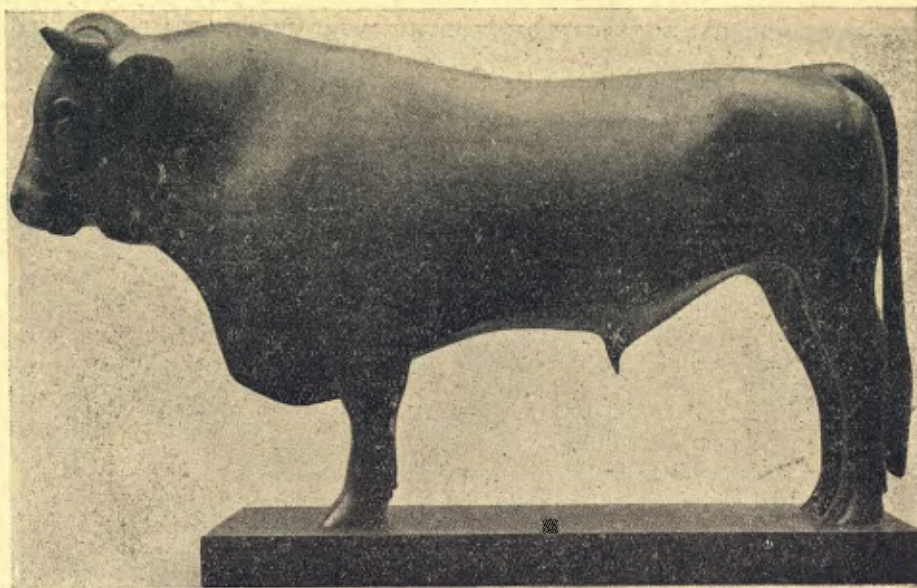
Agullers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

DE PARÍS ESTANT

El «Salon d'Automne»

Les novel·les blanques de fi de segle munyien a raig fet un petit tema particularment car als especialistes del ram: un obscur rapin famolenç i miserable espaterrava tot d'una el món en pes amb una tela exposada al saló oficial de belles arts. La glòria i la fortuna li queien miraculosament a sobre fins apaivagar les més folles ambicions de la model o de la *midinette* que havia estimat el gran artista durant els anys de prova i el cotó flux sentimental dels babaus que s'enternien lleugers: la meravellosa aven-

que des del dia que decidí repenjar-se en el coixí dels èxits fàcils. Escassa aportació dels estrangers i menys catalans que altres vegades: Créixams, amb una composició estimable però que no pot situar-se entre el millor que ell sap fer; J. Biosca, que exposa una reproducció de l'escultura que hi ha d'ell al Jeu de Paume; Màrius Vives, amb tres retrats de terra cuita. Afegirem que es veuen obres diversament valorables de Brianchon, Gromaire, Le Gueult (revelat pel darrer premi anual de la pintura),

F. Pompon — Bronze

Més tard, les coses es van complicar. Es començà a fer un gran bum-bum al voltant de petites exposicions compostes d'obres rebutjades en aquelles organitzacions protocol·làries; apareixien nous salons plens d'embranchada iconoclasta d'on sorgien altres celebritats no sempre fàcils de comprendre per tothom; esclataven lluites apassionants sota el banderí de la renovació; es discutien les arts i els seus oficis amb una terminologia enrevessada i enigmàtica per als no iniciats. I les plomes rosades abandonaren cautament aquests afers per explotar amb no menys perseverança les pobres mecanògrafes irremissiblement predestinades a casar-se amb els napoleons de les finances que han començat llogant-les de secretàries.

Avui ja no hi ha rebutjats pre-illustres, ni genialitats incompreses, i revelacions sensorials en el saló oficial ni en els altres. Fins que deuen llur prestigi a la incandescència revolucionària dels seus primers anys de vida, com el *Salon d'Automne*, han adoptat a poc a poc una jeia i un sentit d'allò més tradicionals. La inquietud, el mateix que l'artífici, l'arribisme i l'extravagància subsisteixen, és clar; però estabilitzades. Apareixen cada any amb la mateixa regularitat indiferent de les coronas de Tots Sants i dels tortells de Sant Antoni.

El *Salon d'Automne* d'enguany ofereix, en general, una fesomia semblant al de l'any passat i al de dos, tres o sis anys enrera. La instal·lació al Grand Palais és, com de costum, vista en gran i més que decorosa en tots sentits. El contingut mereix, malauradament, un judici menys entusiasta.

El *Salon d'Automne* té associats de relleu. Els que moren durant l'any, reben l'homenatge d'una exposició retrospectiva en el saló vinent. Aquesta vegada l'atzar ha reunit dos noms importants, el cartellista Jules Chéret i l'escultor François Pompon; tots dos morts no fa gaire, octogenaris. El primer, després d'haver conegut la popularitat més ressonant, feia molt de temps que restava — orb, el pobre — al marge de la vida activa. L'altre, en canvi, desconegut fins als setanta anys, desaparegué en la plenitud de l'èxit. La retrospectiva Chéret és engrescadora per la claror optimista que irradia els seus plafons i sobretot aquells cartells que tant d'enrenou van moure en el París contemporani de la *Môme Crevette*. Pompon enrobusteix la seva memòria amb el conjunt vastíssim d'animals bellament abocetats o esculpits durant cinquanta anys de treball conscienciosos. De vegades, un peu li llisca cap el bibelot. Què importa? El bibelot artístic que conté una gràcia i expressa un bon gust és prou rar perquè a tot arreu mereixi una alta estima.

Remarcarem, també, l'atractiu dels teatres escenogràfics realitzats pels deixebles de l'Escola Paul Colin; dels moderns rel·ligats de la bibliofília; dels interiors resoltos pels ebenistes i els decoradors actuals; de les vitrines amb esmalts, joies i objectes preciosos contemporanis; d'algunes maquetes de la secció d'arquitectura. Hi ha la innovació de la sala organitzada per *Beaux-Arts* estimulants el cartellisme. Força cartells representen troballes ben suggestives i uns quants d'ells delaten sense pietat la dosi de decoratisme que entrava en la composició del cubisme.

Els a cotó citats fins ara es pot dir que constitueixen el més substancial de l'exhibit. La pintura i l'escultura, oblidant que els pertocaria el paper de plat fort, ofereixen un conjunt més aviat mediocre, tot i la bona premsa que han tingut en la present ocasió. Cap prestigi de primer rengle. Pocs notabilitats: Marquet, segur i depurat com sempre; Kisling, que exposa un gran bodegó digne de la seva signatura; Kars, sobri i construït alhora; André Lhote, amb dues pintures decoratives molt objectables; l'inevitable Van Dongen, ni millor ni pitjor

La Patellière, Charles Blanc, Roland Oudot, Poncelet, Chapelain-Midy, Waroquier, Laboulaye, Gimond, Heinandez i Max Band, autor de *La mariée juive* que és un dels millors del saló. Aquesta llista no és pas limitativa i possiblement hem oblidat algun artista de solvència, però, completant-la i tot, representaria una minoria exigua, totalment ofegada pel riu de pintura i les tones d'escultura bones per llençar. I no pas sempre per manca de disciplina formal, com es repeteix tan sovint. Moltes de les felicitats exposades han estat resoltes amb una habilitat comparable a la del més tractat «premi de Roma». El que falla és el seny, el sentiment, la imaginació i el concepte de la dignitat artística.

Ambedes desorientats, els arts purgen les disbauxes; els revolucionarismes gratuïts i rutinaris; la inèrcia llibertària dels vius que es formaren aprofitant les comocions renovadores quan eren necessàries. Però hi ha alguna cosa més que en té la culpa. Cal assenyalar en el desordre mundial una concausa greu. La torre de vori mai no ha estat res més que una ambició de poeta inhumà i les esplendors de les arts i de les lletres han anat sempre recolzades als períodes històrics materialment pròspers.

Fa uns quants anys que als grans salons d'exposició col·lectiva eis rosega una crisi. Llur interès inicial s'ha anat esmussant, les reputacions consolidades els eviten. Hem exposat i segurament exposarem encara en algunes d'aquestes organitzacions, i vull dir amb això que no tenim cap partit pres en pro o en contra d'elles. Ens limitem a constatar fets.

Al nostre entendre, el seu mal pitjor és el predomini de la quantitat en perjudici de la qualitat. Evidentment, seria un gran error pretendre que els salons fossin, com els museus, aplecs d'obres mestres. Reflectors de l'art vivent, deuen mostrar no sols les produccions d'un mèrit intrínsec, sinó totes les que revelen inquietuds reals o talents poc madurs però esperanzadors. La selecció exclusiva d'aquests aspectes exigiria jurats d'admissió més exigents i menys corruptibles que els que gabellen correntment. Hi guanyaria el decorum de l'entitat i dels expositors i hi guanyarien els mateixos rebutjats si això els servia per resignar-se a renunciar a un camí pel qual no són dotats. Amb el criteri actual, per trobar de tant en tant un petit oasi interessant us cal sofrir massa incapacitat, massa pretextos d'exhibició vanitosa, massa banalitats, massa plàstica infanteria amb ganes de justificar la frase que, generalitzant imprudentment, va gosar fer un esperit maliciós: «La pintura és la poesia dels que no saben de lletres».

ALBERT JUNYENT
París, novembre.

ENCARREGUEU
ELS VOSTRES IMPRESOS
ARTÍSTICS I COMERCIALS ALS

TALLERS GRÀFICS
PATRICI ARNAU
VERDAGUER, CALLÍS, 3, 5 i 7
(CORNER DEL PALAU DE LA MÚSICA)

ES LA CASA MÉS PERFECCIONADA EN LLIBRES RATLLATS, DE LUXE I EN TOTA CLASSE D'ENQUADERNACIONS. - ELEGÀNCIA I ECONOMIA EN ELS ENCARREGUES. - EN CAS DE URGÈNCIA DEMANEU-LOS PEL TELÈFON

14856

raspalls per a tots els usos

articles de neteja—objectes per a presents

rambla catalunya, 40

RICINO GOLOSO DELICIOSO
PURGANTE

MUSICA I RADIO

UN INTERVIU FRUSTRAT

L'estada de Falla a Barcelona

Manuel de Falla, l'il·lustre músic gadità, és l'home turmentat per la meticulositat i pel desig de fer bé les coses.

Falla, el dia de la seva arribada a Barcelona, a l'estació, sense donar mostres de cap pressa, va dedicar una abraçada i unes paraules amables a cada una de les persones, amigues i desconegudes que l'esperaven.

— Voldreu, mestre, posar al Ritz o al Colon? — Li preguntaren.

— No. Prefereixo un hotel petit i tranquil,

— M'he acomiadat de tots els meus amics? M'he oblidat de saludar algú?

I, després de saber la resposta tranquil·litzadora, indicà que el cotxe podia marxar.

L'insigne mestre, mogut per la seva modestia, sent aversió a la paraula «homenatge». Ell refusa qualsevol acte que amb tal caràcter i denominació se li vulgui dedicar.

— Guardem els homenatges per a més en-

que fou el seu primer assaig en el gènere. De totes maneres, aquesta inexperiència no rebaixa el mèrit i l'alta qualitat de l'òpera. Per exemple, les danses del segon acte són una meravella de música i color. Una música, racialment espanyola, que sap expressar l'alegria de la festa de noces que es celebra en el patio andalús — de Junyent —, acolorit pels fanaltes encesos, per les plantes, per les flors, pel brollador, pels vestits llampants de les noies que ballen, animades pels crits dels invitats.

La Vida Breve anuncia i revela la gran òpera que podria compondre el mestre Falla, el músic, sense cap dubte, més eminent que ha tingut Espanya.

El dia de la funció, en finir la representació, dins l'escenari del Liceu, tots els artistes honoraven el mestre. Laura de Santelmo, agenollant-se davant Falla, digué:

— *Uzté, don Manué, ze mereze la gloria!* Les gitanes ballaoras, entusiasmades, corejaven:

— *Don Manué ez un tezoro!*

Falla, enlluernat per l'èxit, ens advertí: — *Esta noche no estoy en este mundo. Ahora yo soy el Espectro del Amor Brujo.*

Falla, dòcil, sense oposar resistència, es deixà fotografiar en companyia de les ballaoras. Elles, contentes de retratar-se vora el músic andalús. Antonito de Triana, dirigint-se al fotògraf, intentava encarregar al fotògraf:

— *Amigo, mándeme media docena, tamaño postal, de esos retratos.*

Falla, uns dies després, assossegat, pensant preocupat en aquesta fotografia, ens confessava:

— *Que ningún periódico publique las fotografías en que aparezco con las «bailaoras». Me sorprendieron en mi atolondramiento y me atacaron con la máquina. Estos artistas, luego, pueden utilizar e interpretar las fotografías a su manera.*

Fotografies, però, que ja han aparegut en algun periòdic madrileny i, per això, nosaltres en publiquem una, amb l'alludit aclarament del mestre Falla.

Una tarda, amb tota la circumspecció, vam decidir demanar al mestre Manuel de Falla un interviu per a MIRADOR.

— *Por favor pídamle lo que quiera menos una entrevista.*

— Un interviu no té importància.

— *Hace cinco años que, por haberme un periodista tergiversado unos conceptos, decidí no dejarme entrevistar nunca más.*

— Stravinsky, darrerament, durant la seva estada a Barcelona, em va dir que l'interviü ni calia que es fes: n'hi havia prou inventant-se'l.

— *No. De modo alguno. En la entrevista se debe reflejar fielmente el pensamiento de la persona interrogada. En todo caso, en mayo que regresaré a Barcelona, hablaremos de música, para que se publique en MIRADOR, pero no en forma de declaraciones o conversación.*

J. CABRE I OLIVA

Falla, amb Lamote, les «bailaoras» i els «bailaores»

situat en un carrer quiet de la ciutat — va respondre.

I tot seguit l'autor de *La Vida Breve*, amb la major cortesia, va estrènyer la mà de l'ordenança del Ritz i s'excusà de la tria.

Falla, cada vegada més prim i més fatigat, portava dos paraigües i dos bastons. Somreia a tots i recomanava al seu secretari la cura dels bagatges.

Al carrer, del cotxe estant, encara demanava:

davant, quan la meua producció sigui més extensa — subratlla Falla.

L'any passat, l'Associació de Música da Camera, en el concert que li va consagrar, hagué de substituir, d'acord amb el músic espanyol, la indicació: «Homenatge al mestre Manuel de Falla», per «Festival Falla».

Ara, en la funció del Liceu, l'autor de *Tricorne* féu retirar dels cartells el mot per a ell tabú i suggerí a la Generalitat la conveniència de publicar una nota oficiosa a la premsa de Barcelona aclarint que la funció no constituïa cap acte d'homenatge.

El públic del Liceu va acollir amb entusiasme excepcional Manuel de Falla. *La Vida Breve* i *El Amor Brujo* van ésser les obres representades.

Fixant-se solament en *La Vida Breve*, perquè *El Amor Brujo* es tracta d'un ballet, hom veu que Falla no ha compost encara l'òpera definitiva. Seguint l'obra s'endevina que l'autor l'escriu en la seva joventut i

Agència exclusiva per a la venda de

MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16 *** Telèfon 14186

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Lliura: Bitllets de ferrocarril i Passatges marítims i aeris; els Bitllets quilomètrics espanyols, a l'acte, facilitant ensems al client la fotografia necessària.

Reserva: Seients en els trens ràpids, Places en Pullmans i cotxes-llits, Habitacions en els millors hotels, Autocars per a gran turisme.

Organitza: també: Viatges individuals a preu fet, Excursions, Peregrinacions, Congressos, Creuers i molt especialment

Viatges de nocés: a Roma utilitzant els bitllets reduïts del 70 % que com Agència emissora dels ferrocarrils de l'Estat Italià lliura a l'acte a tot client al qual interessin.

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la Neurastènia.

Impotència (en totes les seves manifestacions), mal de cap, cansament mental, pèrdua de memòria, vertiges, fadiga corporal, tremolors, dispèpsia nerviosa, palpitations, histerisme i trastorns nerviosos en general de les dones i tots els trastorns orgànics que tinguin per causa o origen esgotament nerviós.

Les Gragees potencials del Dr. Solvré, més que un medicament són un element essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esportistes en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que venen treballant excessius, tant físics com morals o intel·lectuals, esportistes, homes de ciències, financers, artistes, comerciants, industrials, pentadors, etc., aconseguint sempre, amb les Gragees potencials del Dr. Solvré, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's sovint i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta pendre un flascó per convèncer-se'n

Venda a 6'60 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i América

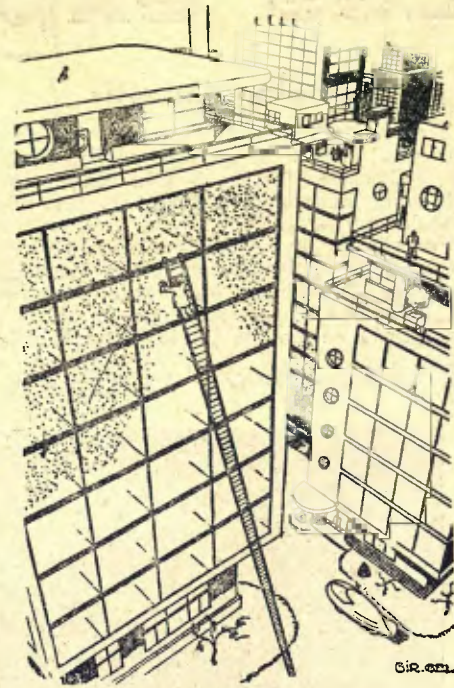
NOTA.—Dirigit-se i trametar 0'25 ptes. en segells de correu per al tranquil·litzador a Oficines Laboratorio Sôlvér, carrer del Ter. 16, Barcelona, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquestes malalties

—Es veritat que la nostra gran vedette ensenyarà un pit aquesta nit?

—No; fins demà. Aquesta nit encara no el té a punt.

(Gringoire, Paris)

—Ja es veu que no són els arquitectes els que han de fregar els vidres!

(Ric et Rac, Paris)

—Qui ha estat l'animal que m'ha posat una llima dintre del pa?...

(Ric et Rac, Paris)

—Que mossega aquest gos? —Passi, passi... i ho sabrem. L'acabem de comprar...

(Ric et Rac, Paris)

TEATRE GOYA

Avui i cada dia tarda i nit

COMEDIA EN UN ACTE
 DE BARBARA STANWYCK I NISASTHER
 REPARTICION: VERA KAPP
 REPARTICION: VERA KAPP

La famosa obra d'art de la marca COLUMBIA distribuïda per CIFESA Apassionant drama d'amor de l'alta escola moderna

LA XOCOLATA

CONTRIBUEIX A LA FELICITAT D'AQUESTA FAMILIA

COM CONTRIBUIRA A LA VOSTRA SI LA PROVEU